

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an 4 cor. 40 bani,
Pe o jumătate de an 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului” Sibiu.

Foaie politică

Apare în fiecare Duminică.

Telefon Nr. 146.

Adresa telegrafică: „Foaia Poporului”, Sibiu.

INSERATE:

să primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(Strada Măcelarilor Nr. 12).

Un șir petit prima-dată 14 bani, a doua-ora
12 bani, a treia-ora 10 bani.

Cum își apără un popor mic limba

În cursul anilor din urmă ne-am folosit de mai de multe ori de prilejul să arătăm cetitorilor noștri, cum își apără popoară, ajunsă sub stăpânirea unui popor străin, limba și obiceiurile naționale. Am adus pildă strălucite de luptă vâncioasă mai ales dela Polonii și Danezii de sub stăpânirea Prusiei (un regat din Germania).

De data aceasta vom arăta mai cu deamăruntul lupta Danezilor din Schleswig, o provincie a Prusiei.*)

În anul 1864, Prusia, în tovărășie cu Austria, a avut războiul împotriva Danemarcei, care stăpâniă cele două provincii mai mult germane Schleswig și Holstein. Danemarca a fost învinsă și cele două provincii au ajuns sub administrație austriacă-prusiană. După războiul din 1866, Austria a fost scoasă din legătura cu statele germane și Prusia a anexat (alipit) cele două provincii cucerite cu ajutorul Austriei.

Poporațiunea acestor două provincii e în partea cea mai mare germană, numai Schleswigul are la marginea de câtră meazănoapte, lângă Danemarca, și o poporațiune daneză de o sută patruzeci de mii de suflete, așa dară cam cât un comitat nu tocmai mare dela noi.

La început, guvernul prusian le-a lăsat școalele cu limba daneză, dar în curând ele au fost germanizate cu totul. Și cu toată cea 140 de mii de Danezi se aflau în fața a zece de milioane de Germani, ei nu și-au perdut speranța de a-și păstra limba și cultura lor națională.

Cel dintâiu adăpost le-a fost și le este *biserica*. Danezii sunt de religie protestantă. În slujba lor bisericească de Duminică au păstrat numai foarte puțin din liturghia noastră, între altele apostolul și evanghelia, în schimb cântă cu toții împreună câteva cântări religioase, compuse în versuri. Ei nu se mulțumesc însă numai cu cântările religioase, ci cântă și *cântări naționale de îmbărbătare* în biserică.

În școală nu e ertat să se rostească nici un cuvânt danez. Copiii sunt pândiți și în curte — învățătorul german face pe spionul scârbos — ca să nu rostească cumva o vorbă daneză. În școală învață o istorie plină de minciuni, în care Germanul e lăudat peste măsură, iar Danezul batjorcorit. Intocmai ca în școalele de stat dela noi, unde în cărți și cu graiul dascălului

venetic neamul nostru românesc e batjorcorit în numele cel mai ticălos.

Și care e urmarea? Toți Danezii eșiți din astfel de școale au sufletul plin de cea mai mare ură împotriva a tot ce e german și îndeosebi împotriva culturii germane. Intocmai ca la noi!

Până înainte cu câțiva ani, Danezii protestau și lucrau prin adunări populare. Dar s'au convins în curând, că vorba nu e tot una cu fapta. Lupta cea mare se pregătește acum în familie. Văzând, că copiii lor nu mai sunt în stare să scrie o epistolă în limba daneză, căci în școală n'au fost învățați decât nemțește, s'au pus mamele pe lucru: ele singure învață pe copiii lor să scrie și să cetească în limba daneză. Și fiindcă autoritățile prusiane au oprit venirea abecedarilor și cărților de cetire daneze din Danemarca, ele își învață copiii carte din *biblie*, din Sfânta Scriptură, care nu lipsește nici din casa celui mai sărac țaran. Nu s'au mulțumit numai cu biblia pentru învățarea cetitului, ci au început să întrebuințeze și *gazeta națională*. Copilul învățând să cetească în limba lui din foaia daneză nu învață numai literele, ci sufletul lui se umple totodată și de cultura națională daneză, de mândria de-a fi danez și de ură împotriva străinului, care vrea să-i răpească limba.

Dar gazetele naționale nu sunt cetite numai de copii, cari vreau să învețe carte daneză, ci de toți Danezii. Înainte cu zece ani cele câteva gazete daneze abia aveau fiecare câteva sute de abonați. Astăzi sunt la Danezii din Prusia foi populare, cari au fiecare câte douăzeci de mii de abonați! Ce va să zică numărul acesta uriaș, vom înțelege mai bine, dacă vom face o asemănare între numărul Danezilor din Schleswig și al nostru de-aici. Danezii sunt 140 de mii, socotiți bărbați, femei, bătrâni și tineri și copii până la cel de câteva zile. Fiindcă familiile lor sunt foarte bogate în copii, putem socoti cel mult vre-o 20 de mii de familii, așa că fiecare familie daneză ține câte-o gazetă, ba multe și câte două și trei! Noi? Suntem peste trei milioane și jumătate de suflete (peste 3500 de mii, nu 140 de mii), și toate gazetele noastre împreună n'au atâția abonați ca la Danezi!

Și acolo în Schleswig procurorii stau la pândă, ca să descopere ceva pentru a putea da în judecată pe cei care scriu și susțin gazetele. Dar redactorilor și proprietarilor nu le pasă, căci numărul cel mare al abonaților le face cu putință să plătească și amenzi (pedepsală în bani) cele mari și să plătească și pe redactorul, care trebuie să zacă în temniță.

Pe lângă biblie și gazetă, ei mai au un mijloc bun pentru apărarea națională.

În fiecare sat au societăți pentru cultivarea cântecelor, obiceiurilor și jocurilor naționale, societăți de cetire, de gimnastică, de tragere la țintă. Cea mai însemnată dintre toate e „Societatea școlară”, care are opt mii de membri, așa că aproape jumătate din capetele de familii daneze e înscrisă în ea. Societatea aceasta s'a înființat cu scopul de-a trimite feciori dela 18 la 25 ani la școalele populare superioare din Danemarca (cum ar fi, dacă am trimite noi în România), unde nu câștigă numai cunoștințe folositoare pentru viață, ci și o temeinică cultură națională. În curs de 17 ani a trimis în Danemarca 4000 de tineri. Afară de aceștia au mai mers acolo încă vre-o 6000 de băieți din familii mai cu stare. Guvernul prusiac s'a grăbit să înființeze și el patru astfel de școale populare mai înalte, dar stau aproape goale, căci Danezii nu-și trimit copiii în ele.

Iată ce face un popor mândru de națiunea sa. Acelaș lucru trebuie să-l facem și noi, mai ales în comunele, unde din cauza păcătoșeniei proprii am rămas fără de școală națională. Căci pot hodorogi veneticii în limba lor cât de mult, ei nu vor izbuti să ne înstrăineze sufletul copiilor noștri, dacă fiecare familie românească se va preface în școală națională nu numai cu privire la limbă și obiceiuri, ci și cu privire la cartea românească. Iar cea mai bună carte românească națională sunt *foile naționale*, cari nu trebuie să lipsească din nici o casă românească. Căci de nu știe bărbatul, știe femeia, iar de nu știu nici unul, trebuie să știe copilul carte.

În ce privește societățile, avem *Asociațiunea*, cu despărțămintele ei și cu agenturile ei, pe cari trebuie să le aibă fiecare sat românesc.

Căci nu e destul să fim mândri, că suntem Români, și să ne uităm cu dispreț îndreptățit la barbara cultură străină, cu care vreau cei fărădelege să ne otrăvească sufletele. Trebuie să lucrăm cât mai mult pentru a desvoltă propria noastră cultură națională, și aceasta nu se mai poate astăzi decât cu ajutorul științei cât mai multe de carte.

Războiul balcanic și chestiunea Românilor din Ungaria. Cunoscutul profesor maghiar și luptător pentru egala îndreptățire a naționalităților nemaghiare din Ungaria, dl Oscar Iasi, a ținut la Arad o conferință, în care, după ce a arătat cauzele războiului balcanic și urmările lui și pentru monarhia noastră, a vorbit și despre chestiunea (afacerea) română din Ungaria. A spus, că Românilor (și celorlalte naționalități) trebuie să li se dea drepturile răpite de oligarhie (nemeșimea), atât pe te-

*) Aceste amănunte au fost publicate în „Revista Teologică” de dl Dr. Onisifor Ghibu, inspectorul școalelor naționale-confesionale din Arhidieceza Sibiului. D-Sa e, la noi, cel mai bun cunoscător al luptelor pentru cultura națională prin carte, mulțumită și faptului, că a călătorit prin provinciile germane și a văzut cu ochii, ce se întâmplă acolo.

renul cultural, cât și pe cel politic. Năbușirea glasurilor naționalităților pedepsind pe reprezentanții lor, pe așa numiții „agitatori” cu amende grele în bani și în temniță, va avea drept urmare o stare primejdioasă, care va trebui să înceteze, dar n'am vrea să vedem cum, căci mijloacele vor fi grozave. Înainte de toate trebuie însă votată o lege electorală dreaptă, care să dea votul universal, egal și secret, pentruca în sfârșit să avem o dietă, ce să reprezinte într'adevăr voința adevărată a popoarelor Ungariei. Cei dela guvern înțeleg, că trebuie să facă ceva, altminteri n'ar fi făcut Românii propunerea să le dea câțiva comiți supremi (fișpani) români. Aceasta a făcut-o la porunca celor din Viena, cari au înțeles de mult, că monarhia noastră poate fi tare numai dacă toate popoarele ei sunt mulțumite.

La conferința dlui Iasi au luat parte și mulți Români. Noi știm, după cum am arătat și în numărul trecut, că în Ungaria trebuie să se schimbe lucrurile. Alminteri urmează peirea!

De-ale episcopiei păgâne. *Reședința* acestei episcopii nici acum nu e hotărâtă. Dobriținul a refuzat, căci calvinii de-acolo nu vreau episcopie catolică în mijlocul lor. Nireghihaza încă nu prea vrea. Acum s'a îmbuiat Careii-mari, cari vreau să dea 200 de mii de coroane bani gata, apoi și pământ pentru casele episcopului.

În Odorheiul săcuesc se va înființa un *vicariat* pentru parohiile răpite dela arhidieceza Blajului.

Adunarea comitatului Sibiiu s'a ținut săptămâna trecută. Făcându-se raport despre rezultatul recensământului (numărătoare), părintele asesor *Nicolae Ivan* a protestat împotriva necuviinței Sașilor și Jidano-Maghiarilor de-a ne da numele de *olah*, pe când noi ne zicem *Români*. Vice-comitele a făgăduit, că nu va mai lăsa să se întrebuințeze numele acesta în foaia oficială a comitatului. Noi de altminteri n'am avea să ne supărăm pentru numele acesta, pentrucă în istoria lumii *valah*, *voloh*, *vlah*, *olah* (Italienilor le zic Ungurii *olas*, Nemții *velci*) însemnează *Roman*, așa dară o viță cu mult mai veche decât a străitarilor veniți în zdrențe pe pământul românesc. Sașii și Jidano-Maghiarii întrebuințază însă numele de *valah* și *olah* în chip de batjocură. De aceea foarte bine a făcut părintele Ivan, când le-a dat peste nas pentru necuviința de-a ne batjocori într'o publicațiune plătită cu banii dați de noi în chip de dare.

Proiectul de lege electorală. Câțiva membri din comisiunea aleasă de dietă pentru studierea proiectului (planului) de lege electorală fac tot ce le e cu putință, pentruca proiectul să fie astfel schimbat, încât în Ardeal să fie cât mai puțini Români alegători. Ei cer, ca cei fără carte să aibă 16 jugăre moșie și să plătească cel puțin 40 coroane dare directă, ca să poată fi alegători. Cei mai mari sprijinitori ai acestei mișelii sunt deputații Sașilor, ai aceluia poporăș, pe care Românii suntem încă tot proști de-i ajutam să trăească cumpărând mărfurile meseriașilor și negustorilor lor. Dar se vor schimba ele în curând și aceste stări.

De altminteri gazeta cea mare „Zeit” din Viena aduce știrea, că zilele stăpânirii lui Lukaci-Tisa sunt numărate. Vindecarea

boalei, de care suferă Ungaria, nu o va face însă nici Hedervari, ci altcineva, care să schimbe stările ticăloase din Ungaria.

Lupta Șvabilor. Partidul poporal german din partea de mează a Ungariei (Banat și ținutul Bacica) a adresat membrilor săi un manifest (scrisoare), prin care îi îndeamnă la luptă hotărâtă împotriva proiectului (planului) de lege electorală prezentat de Lukaci-Tisa. În manifest se spune, între altele, că proiectul lui Tisa-Lukaci nu numai că nu dă votul universal și egal, ci scurtează timpul de a-și putea exercita (împlini) dreptul de vot (numai dela etatea de 30 ani în sus), îngreunează dovedirea îndreptățirii de vot, pe care-l face să atârne de bunul plac al superiorilor și face pe alegător rob la tot felul de comisiuni de conscriere, electorale și altele.

„N'am fi vrednici”, zice mai departe, „de libertate și n'am fi nici patrioți buni, dacă n'am protestă din toate puterile noastre în contra răpirii dreptului de vot ce au de gând să săvârșească”.

Cu cine sunt Germanii din Ungaria? După numărătorele mincinoase a popoarelor din Ungaria, Germanii numără peste două milioane de suflete, dintre cari vre-o două sute de mii, adică a zecea parte sunt Sași. Pecând Sașii, partea cea mai mare, nu vreau să fie socotiți cu ceilalți Germani împreună și tipă mereu, că proiectul lui Lukaci-Tisa nu e bun, căci prea s'ar înmulți numărul alegătorilor români (de fapt va fi mai mic), bravi Germani (Șvabi) din Ungaria de mează și de apus scriu împotriva politiceii de slugoi lași a conducătorilor sași și cer votul universal, egal și secret. Totodată spun, că Germanul cinstit, adică celce își iubește neamul, nu se poate întovărăși cu partidele jidano-maghiare de azi, ci numai cu naționalitățile iubitoare de Împărat, patrie și neamul lor, căci numai acestea vreau până acum dreptate egală pentru toate națiunile din Ungaria.

Dreptatea Curții de Casație (curiei). La timpul său am arătat, că părintele diacon Cornel Lazar, directorul tipografiei diecezane din Arad, a fost pedepsit de tribunalul din Arad cu trei zile închisoare și 200 coroane amendă, pentrucă răposatul Ioan Rusu Șirianu și-a tipărit cartea *Iobăgia* la aceasta tipografie. Curtea cu jurați găsisese „agitație” chiar în textul luat din cartea scriitorului maghiar Aciadi, care firește n'a fost „agitator”, căci nu eră Român. Contra acestei sentințe nedrepte s'a făcut apel la Curtea de casație, dar aceasta a întărit pedeapsa.

Procesul Lukaci-Deji. Deputatul Deji, fost secretar în ministerul de finanțe pe timpul coaliției (ministerul Aponi-Andrași-Coșut) a publicat într'o gazetă dovezile săvârșite de prim-ministrul Lukaci, pe care l-a numit cel mai mare înșelător (panamist) al lumii. Deji arată, că Lukaci, când eră ministru în cabinetul (ministerul) lui Hedervari, a dat unor bănci întreprinderi foarte mari cu condiția, ca ele să verse sume mari de bani în cassa partidului muncii pentru vestitele alegeri făcute de Hedervari. Astfel a primit trei milioane de coroane pentru darea în arândă a accizului sării, o societate de export a plătit 800 de mii de coroane tot în cassa partidului muncii pentruca să primească ajutor de

milioane dela stat, alte societăți au plătit alte sume mari. Deji arată și când s'au trimis sumele acestea fișpanilor, ca să cumpere sufletele. Însărcinat cu trimiterea banilor a fost vestitul în rele Iesenschi Șandor. Lukaci i-a intentat (făcut) proces de calomnie (vătămare și hulă) lui Deji.

Chiar și o parte din presa (gazetele) jidano-maghiară recunoaște, că în cercurile celorce conduc țara domnește cea mai mare ticăloșie. „Pesti Hirlep” scrie, că Deji nu a spus lucruri nouă, căci de mult se șoptește prin țară, că celce vrea să facă întreprinderi mari, acela trebuie să jertfească sume mari în cassa de partid a guvernului.

Numai votul universal, egal și secret ne poate scăpa de gunoiul grămadit de 40 de ani la cârma țării.

Războiul.

Luptele dela Adrianopol și Galipoli. — La Scutari. — Isprăvuri grecești. — Aliții. — Puterile. — Conflictul românobulgar.

După cum am anunțat la știrile cele mai nouă din numărul trecut, Bulgarii și Sârbii au început de nou războiul. Dacă la început aliații au meritat oarecare aprobare (a le da lor dreptate), pentrucă războiul fusese pornit pentru liberarea fraților lor din Turcia europeană, — acum nu mai e vorba de așa ceva, căci războiul în partea lui a doua îl poartă numai pentru a cuceri.

Bulgarii s'au încăpăținat să iee și Adrianopolul, cu toată Turcia le dăduse o parte bună din Tracia și Macedonia. Grecii, mereu bătuți, cer toate insulele din Marea-Egeică, așa dară și cele dela gura strâmtoarei de mare numită Dardanelele. Turcii, de altă parte, vor să arete, că dacă e să peardă totul, atunci să peardă cu cinste, adică numai dupăce au făcut tot ce le-a fost cu putință, ca să se apere.

Fie că câștigă de nou aliații, fie că Turcii îi bat, perderile vor fi mari de amândouă părțile, așa că și biruitorul e biruit. Atât Turcia, cât și Bulgaria și Serbia — de Muntenegru nici nu mai vorbim — sunt istovite din cauza perderilor mari de oameni și de bani. Perderile, ce le vor suferi Bulgaria și Serbia în războiul acesta, vor avea drept urmare, că aceste două țări vor suferi timp și mai îndelungat până să se poată reculege.

Știri sigure de pe câmpul de războiu se capătă foarte cu greu. Atât Turcii, cât și Bulgarii nu mai lasă nici un corespondent de ziare aproape de armată. Turcii au constatat (băgat de seamă) în partea întâiu a războiului, că corespondenții gazetelor franceze, engleze și rusești făceau pe spionii și trimiteau Bulgarilor știri despre mișcările armatei turcești. Bulgarii n'au vrut dela început să lase pe corespondenți aproape, ca nu cumva să arete și perderile lor.

La Adrianopol e acum o puternică armată bulgaro-sârbă, care are și tunuri de asediu (de bombardare). În armata sârbească dela Adrianopol sunt și regimentele românești din partea românească a Serbiei. Dușmanii bombardează Adrianopolul, în care au aprins mai multe case și au distrus și niște gii (biserici turcești). Comandantul turc din Adrianopol a înștiințat prin telegrafia fără sârmă, că se mai poate împotrivi câteva săptămâni, căci pentru atâtă mai au de mâncare. Viteza

Turc a mai telegrafiat, că în timpul armistitiului a învățat și pe locuitorii turci să impuște cu tunurile, așa că acum ceice se pricep la treaba războiului trec de o sută de mii. Se poate însă, ca merindele să nu mai ajungă pentru 2—3 săptămâni și atunci, oricât de viteji ar fi Turcii, vor trebui să se predea sau să moară cu toții.

La Ceatalgea nu se dau lupte. O parte din Bulgari au plecat înspre peninzula Galipoli, o limbă lungă de pământ cu mai multe orașele și sate pe ea, unde se află o armată turcească. O parte din tururile dela Ceatalgea au fost duse la Adrianopol. Se vede deci, că Bulgarii nu au curajul să atace armata turcă dela Ceatalgea. Știrile, oare vin despre luptele dela Galipoli se bat în capete. Unele spun, că Bulgarii au fost bătuti de Turci în lupte mai mici, altele, că Turcii, cari au atacat pe Bulgari, au fost respinși în întăriturile lor. Cauza neșiguranței știrilor am arătat-o mai sus. Se mai vestește, că din Constantinopol a plecat o armată turcă de 30 de mii, condusă de Enver-beiu, în ajutorul Turcilor dela Galipoli. Din Constantinopol au mai plecat trupe pe corăbii pe Marea-Neagră, ca să atace pe Bulgari dela spate și să atace porturile bulgărești de pe malul mării.

La Scutari (în Albania) Sârbii și Muntenegrii au fost bătuti de nou. Turcii au făcut prizonieri soldații din trei batalioane sârbești (peste trei mii de soldați). Se mai spune, că Turcii le-au dat drumul prizonierilor, după ce le-au luat armele. Ei n'au vrut să-i țină în oraș, căci n'ar fi avut, ce să le dea de mâncare.

Grecii au pierdut orașul Corița din Albania, fiind cucerit de Turci. Fiindcă armata grecească nu poate face nici o ispravă, s'a năpustit iară asupra Românilor. În orașul Caraferia a arestat de nou pe mulți Români, în alte orașele românești (Clisura, Crușova ș. a.) au arestat femei, copii și bătrâni, pe cari îi chinuie în modul cel mai barbar. Niște vapoare de război grecești și-au arătat vitejia și față de două vapoare de comerț românești, nearmate, oare veniau cu mărfuri din Anglia și Belgia spre Constanța. Cele două corăbii românești au fost ținute două zile în portul grecesc Pireu și numai după ce ministrul român dela Atena (capitala Greciei ticăloase) a protestat cu tărie, le-a lăsat să plece.

Ce privește mănăstirile de pe muntele Atos, Rusia a cerut să se formeze o comisiune internațională (compusă din membri ai mai multor națiuni). Austro-Ungaria încă a cerut să-și aibă reprezentantul ei în această comisiune, căci în monarhia noastră sunt trei mitropolii greco-orientale: două românești (Sibiu și Cernăuți) și una sârbească (Carloviț).

Aliații balcanici sunt până acum una, dar îndată după încetarea războiului se așteaptă să se ivească neînțelegeri între ei. La Salonic vin mereu deputațiuni de Greci și Grecomani din ținuturile ocupate de Bulgari, ca să se plângă împotriva acestora și să ceară, ca Grecia să ocupe și orașele Seves, Drama, Cavala și altele, stăpânite de Bulgari. Prim-ministrul grec Venizelos a fost în Belgrad, unde se crede, că a făcut o învoială cu Serbia, pentru ca să împedice pe Bulgari să iee prea mult din ținuturile cucerite.

Puterile-Mari sunt deocamdată în așteptare. Despre rezultatul scrisorii trimise de Împăratul nostru la Țarul Rusiei, nu se știe nimic sigur. Gazetele rusești scriu și acuma tot în mod dușmănos împotriva monarhiei noastre. Pacea nu e asigurată de loc, așa că nu știm, ce va aduce ziua de mâine.

Din Petersburg se vestește, că China (din Azia) se pregătește mereu pentru războiul contra Rusiei. De se va începe războiul acesta peste vre-o cinci-șase săptămâni, poate că Rusia să se mai astâmpere în Europa. De altminteri Germania a declarat, că de va intra armata rusească în Armenia, care se ține de Turcia, Germania încă va intra în Azia-mică. Amenințarea aceasta a puternicei împărății germane încă va mai potoli pe Ruși.

Conflictul bulgaro-român nu e isprăvit. Bulgarii nu se învoiesc să lase orașul și cetatea Silistria din mână. De va mai ține mult încăpăținarea lor, se prea poate, ca România să intre cu armata ei în Bulgaria, mai ales că acum e deplin pregătită. În cameră (dietă) prim-ministrul Maiorescu a declarat, că România nu va renunța (nu va lăsa) la cererea Silistriei. Câțiva miniștri, între cari și dl Nicolae Filipescu, cer, ca guvernul român să înceteze cu tratativele (consfăturile) și să trimită armata să ocupe ținutul, care după drept se cuvine României.

Cătră economii nostri.

Cum s'ar putea apăra plugarii nostri de criza, care-i amenință și în anul acesta?

Anul 1912 a fost o nenorocire pentru plugarii nostri de pretutindeni și cum negustorii și meseriașii trăesc tot după ce-lece agonisesc plugarii, criza (mersul rău al afacerilor) se resimte și la orașe. Mai trist e, că criza economică ne amenință greu și în anul acesta, în care abia am intrat.

Revista Economică din Sibiu arată, cum ne-am putea apăra cât de cât. Ea recomandă următoarele:

Preoții, învățătorii, notarii români vor alcătui o listă a tuturor proprietarilor din comună, cari au lipsă de sămânță de grâu de primăvară. În lista aceasta se va scrie în dreptul fiecărui nume câțimea (cât grâu dorește) de sămânță trebuincioasă și prețul, apoi se va face o petiție (rugare), arătând și stația din urmă a căii ferate, și se va trimite*) deadreptul la *Magyar Mezőgazdák szövetsége*, Budapesta, V. Alkotmányuiza 31, care va comanda grăul de sămânță cerut de fiecare comună în rândul, în care au intrat petițiile. Măja metrică (o sută de kilograme) se plătește cu 28 cor., înțelegându-se aci și prețul sacilor și transportul până la stația din urmă a căii ferate. Societatea aceasta a fost însărcinată de ministrul de agricultură cu Nr. 109,237 dela 11 Ianuarie anul acesta să adune grăul trebuincios și să-l vândă plugarilor în condițiunile arătate. Fiind oamenii nostri tocmai acum lipsiți de bani gata, ar trebui să mijlocească băncile noastre între cumpărător și vânzător. Ușor le va fi membrilor dela băncile populare să-și cumpere sămânța. Pagubă însă, că bănci de acestea avem puține.

Cumpărând din piață sămânța de grâu de primăvară, oamenii pot fi ușor înșelați amar, căci se vor găsi mișei, cari să le vândă grâu de toamnă în loc de grâu de primăvară, iar sămânând acum grâu de toamnă, acesta nu va da nici o recoltă.

Grăul de primăvară să se samene de timpuriu, îndată ce s'a dus zăpada și s'a svântat pământul.

Neputând sămâna grâu de primăvară, să sămânăm orz, care crește și se coace de-

*) Tot astfel a îndemnat și Reuniunea agricolă sibiană, prin publicația, ce a apărut în Nr. 3 din „Foaia Poporului”.

Cu paloșul.

Reveste vitejască din vremea descălecatului Moldovei de Radu Rosett. (Urmare).

Degeratu poftise la nuntă nu numai pe toată boierimea dela Nistru și dela Prut, dar încă mulți kneji și viteji de peste Prut. Era poftit și Voicu, despre ale cărui legături de dragoste Degeratu nu avea nici cea mai mică bănuială. Voicu însă nu sosit decât în dimineața nunții, după ce popăsisese toată noaptea la un sat apropiat. Cu dânsul mai erau câțiva kneji, tot tineri ca și el, vre-o douăzeci de oșteni care se țineau de casa lui, printre care mă aflam și eu și o ecată destul de însemnată de slugi, tot atâtea, una și una: oameni vânjoși, colțosi, gata să se jvare în foc numai pentru a avea pe urmă plăcerea să se lupte spre a ieși dintr-unul.

Când încălecasem de dimineață, Voicu ne strânsese pe toți: boieri, oșteni și slugi împrejurul lui, ne cinstise cu vin vechiu dela bunicul său, ne spusese că este hotărât să fure pe kneghina Șalga înainte de intrarea nunții în biserică și ne ceruse ajutorul nostru. I-l făgăduirăm într'un glas. Cei mulți din noi nu avuseser de mult prilej să scoată paloșul*) din teacă și ni se părea că ne amoresc brațele. Apoi ne sfătuirăm pe scurt asupra chipului și a mijloacelor acestei răpiri; Voicu arătă fiecare partea ce trebuia s'o îndeplinească.

Când intrarăm în curtea lui Degeratu, o găsirăm ticsită de oameni și de cai. Kneazul, cu Șalga și cu Osolinski, erau în cerdac, încunjurați de qaspeții cei mai de samă, iar ceilalți umpleau odăile casei și se țineau și pe afară, împrejurul cerdacului.

Șalga era gătită ca mireasă, cu peteala în cap.

*) Paloș îi ziceau Moldovenii oei vechi la sabie.

Degeratu veni cu brațele întinse cătră noi.

— Buni sosiți, boieri! zise el knejilor, strângându-le mâna, buni sosiți, vitejilor! adaose el întorcându-se cătră noi.

Apoi, băgând de samă că suntem cu toții învinși cu paloșele și că slugile noastre sunt cu arcurile și tobele în spinare, izbucni în râs.

— Se vede că voi, Codrenii, dormiți cu armele voastre. S'o mai auzit să vie oamenii la nuntă pregătiți par'că de Tătari? Ia mai lepădați acele paloșe, căci atârnă greu și are să vă fie cald tare cu ele.

— Indată după cununie, moș Kneze, răspunse atunce Voicu, nu știi că așa este obiceiul la noi, în Codru, să întovărășim mireasa până la biserică cu paloșele goale.

Kneazul dădu din umere.

— Cum voiți, zise el râzând, multe obiceiuri ciudate mai aveți voi.

Șalga, când Voicu se arătă înaintea ei, îl privi drept în ochi, dar cu cea mai desăvârșită liniște și fără a arăta vre-o tul-

plin în 2 și jumătate până în 3 luni. Oar-
zale de primăvară se seamănă totdeauna
după o plantă de săpă, și anume cât de
timpuriu. Orzul cere pământ mai gras.

Se poate întâmpla, de pământul să
fie până târziu plin de apă. De aceea se
recomandă a se pune soiul de cucuruz nu-
mit *cincantîn*, care drept că e mărunț la
tuleu și în boabe, dar în schimb e copt în
3 luni sau trei luni și jumătate, așa că nu-l
apucă bruma din toamnă.

O altă cereală bună e *meiul* sau *mă-
laiul mărunț*, căruia îi plac pământurile
calde, nisipoase și luncile grase. La hec-
tar (cam un jugăr și un sfert) trebuie
30—50 litri de sămânță, iar de sămânăm
cu mașina 20—30 litri. Din mei se face
mămăligă și pâine. Dacii și Geții, strămoșii
noștri, apoi și noi Românii mâncam până
acum vre-o două sute de ani numai mămă-
ligă de mei, căci cucuruzul nu fusese încă
adus din America. Se seamănă dela 1 Maiu
înainte și se coace de vreme, dând 13—40
hectolitri boabe la hectar.

Hrișca nu e prea alegătoare în pri-
vința pământului, dar îi mai place în țelină
spartă de nou, în pământuri secate de nou,
apoi în cele humoase-nisipoase. Se poate
sămăna după orice altă plantă, și anume
pe la sfârșitul lui Maiu și începutul lui Iu-
nie, căci e simțitoare la răceală. Vegeta-
țiunea (timpul de creștere) ei nu ține mult,
așa că se poate recolta înainte de-a începe
frigul de toamnă. Din hrișcă încă se poate
face pâine și mămăligă. La un hectar tre-
buie cam un hectolitr de sămânță.

Acestea sunt sfaturile, pe cari le dă
Revista Economică. Cetitorii noștri să
chibzuească și să se pregătească cât mai de
cu vreme pentru a nu ajunge și mai rău în-
tr'ale gospodăriei.

Din Gherman.

**Nepricepere într'ale școlii. — Slujbași
bisericești pentru școală de stat!**

— Corepondență particulară a „Foii Pop”. —
Gherman, (comit. Timișului) Iau. 1912.

Comuna noastră Gherman are numai
85 de case de Români gr.-or. și 17 de gr.-
cat. Greco-orientalii susțin o școală confe-
sională corăspunzătoare legii, fără nici un
ajutor de stat, fiind cercetată de 45 de șco-
lari. Gr.-catolicii au o școală, pe care o
cercetează numai 7 școlari de toate zilele,

burare. Cu aceeași liniște și cu un glas ne-
mișcat răspunse ea urărilor lui de fericire.

— Sau se înșală Voicu, crezând în iu-
birea fetei, sau ea este într'adevăr vred-
nică să fie, nu Căpităneasă de Codru, dar
Împărăteasă, îmi șopti la ureche kneazul
Mitru Veveriță, vărul lui Voicu. Dar uite,
adaose el, Voicu n'o dat mâna cu Leahul.

Intr'adevăr, când Degeratu, arătând pe
Voicu lui Osolinski, îi zise:

— Kneazul Voicu dela Gradiște, un
viteaz fruntaș din Codrii Kighecinului, de-
spre care ai mai auzit aice.

Osolinski întinse mâna lui Voicu, dar
el, făcându-se că n'o vede, se mulțămî să
se închine înaintea potrivnicului său. Oso-
linski se uită cam mirat, dar tocmai atunci
glasul lui Degeratu se auzi zicând:

— Iată preotul catolic este gata, înveș-
mântat, să mergem!

Osolinski stăruise să fie cununat și
de un preot de legea lui și ca această cu-
nunie să se facă înaintea acelei făcute în
biserica noastră drept credincioasă.

fiind ajutați dela stat cu 940 cor. pentru
învățător.

Din partea inspectorului regesc a fost
declarată școala gr.-cat. de necorăspunză-
toare, la ce autoritățile bisericesti gr.-cat.
au venit în două rânduri la fața locului pro-
punând credincioșilor gr.-cat. să ceară școa-
lă de stat. Aceștia însă, Români buni
fiind, au răspuns că nu au lipsă de școală
de stat, fiind puțini, ci își trimit copii la
școala gr.-or. care e tot românească; tot
odată au refuzat și subscrierea protocolului
pentru cererea școlii de stat. Protopopul
gr.-cat. Șofronie Pascu din Bocșa, văzând
că nu-și ajunge scopul îi roagă să nu-și
înscrie pruncii la școala gr.-or. până nu
vine inspectorul școlar să le-o închidă. Pro-
topopul a fost la fața locului în 26 August
1912. Românii gr.-cat. însă au vrut în
toamnă să își înscrie pruncii la școala gr.-
or. înțelegându-se despre înscriere cu Ro-
mânii gr.-or., dar preotul gr.-cat. le spune,
că a primit dela conzistoriu înștiințare, că
trimite un învățător, pe care însă nici până
azi nu l-au trimis. Aceasta a făcut-o nu-
mai ca să-i oprească de a-și înscrie pruncii.

În 14 Octomvrie fiind Duminecă și
Sfânta Paraschiva, dimineața toboșarul sa-
tului invită cu doba pe gr.-catolici la școala
lor, că vine protopopul. N'a venit însă
protopopul, ci preotul din Ramna, care le-a
tocat la cap 4 oare despre școală de stat,
dar cu toată vorbăria lui a părăsit comuna
fără ispravă, convingându-se că poporul
din Gherman știe că ce înșamnă școala de
stat în comună curat românească, și nu să
lasă să fie îmbătat cu apă rece de orice in-
drăzneț, căruia nu-i este frică de blăstăm
neamului românesc și care cu toată sluge-
ște lui Dumnezeu, nu se teme de o-
sânda lui.

Întrebăm pe conducătorii bisericii gr.-
cat., că de 14 ani decând au și ei învățător
plătit de stat făcut-au gr.-orientalii arătare
sau pus-au pe cineva să facă arătare, că au
prunci mult până la 15, iar de prezent nu-
mai 7 și ei mai arătau prin statistice că au
peste 30, dar înscriind și prunci gr.-or.,
cari cercetau școala noastră, ba au înscris
și prunci, cari nu au fost obligați la cerce-
tarea școlii, numai ca să capete ajutor
de stat.

Toată pricina răutăților e un nenorocit
bătut de Dumnezeu pentru faptele sale, pe
care nu-l mai spun cu numele. Acest om

La o mică depărtare de cerdac, în li-
vadă, se vede un altar și un preot catolic
stând înveșmântat alături.

Ne uitarăm uimiți unul la altul; noi
știam de o singură cununie, la biserică
pravoslavnică de lângă curte și eram înțe-
leși să furăm pe Șalga în vremea mergerii
la biserică. Dar Voicu, înțelegând îndată
nedumerirea noastră, șopti la urechea lui
Mitru:

— Fiți gata acuma, înainte ca mireasa
să ajungă la altar.

Toți Codrenii ne scoborirăm din cer-
dac.

— Să mergem, zise Degeratu.

Atunci Osolinski, luându-și locul lângă
Șalga, păși printre rândurile oaspeților ur-
mat de Degeratu.

Când ajunseră la scară, Voicu strigă:

— Codreni, paloșele afară pentru cin-
stea miresei.

Intr'o clipală scânteiau și fulgerau la
soare trei-zeci de paloșe ascuțite, apoi ne
desfăcurăm pe două rânduri, luând pe mire

scârbit de întreg satul a fost pe vremuri
cassar comunal, dar pentru fărădelegi și-a
perdut slujba stând și vre-o 3 luni în în-
chisoare. Apoi a deschis crâjmă și prăvălie,
cari i-au mers la început foarte bine, dar
fiindcă în birtul lui s'au făcut multe blă-
stămății, oamenii l-au părăsit. El a fost și
în comitetul parohial, dar și aici a încercat
să facă lucruri slabe cu chitanțe mincinoase.

Omul acesta ar voi să fie conducător
la comună, conducător la biserică și la
școală, la toate a fost și la toate a lăsat
urme și veste după el, acum însă a făcut
arătare la comisiunea administrativă (la co-
mitat), că gr.-orientalii nu primesc pe gr.-
cat. în școală și de aceea cere pe sama-
lor școală de stat. Acest nenorocit, care
de două-ori a fost gr.-cat. numai din cauza,
că nu l'a pus Românii gr.-orientali domn
în comitetul parohial, s'a făcut coadă de
topor la baronul Stoianovici și la preotul
greco-catolic, despre ale cărui fapte este
mult de vorbit, dar de altă dată.

Câtă răutate zace în crâjmarul numit
să vede de acolo, că întrebându-l un frun-
taș, că de ce lucră pentru școala de stat,
i-a răspuns: „Tocmai pentru că poporul nu
mă ascultă pe mine”. El vrea să arăte,
că și el poate face ceva, chiar rău să fie,
având sprijin pe baronul Stoianovici.

Să o știe acest lăpădat de neam și cu
ceice mănâncă prescură românească, că
nici Românii greco-orientali, nici cei greco-
catolici nu-și vor vinde sufletul la străin,
cum se pare că și l-au vândut aceia. Noi
suntem frați de un sânge, de o limbă și ca
frații vrem să trăim împreună cu școala
noastră românească. *Un Român.*

Dela despărțămintele „Asociațiunii”.

Despărțământul Bistrița. În comuna
Ardan s'a ținut la 26 Ianuarie conferență
poporală, la care a luat parte și popor
mult și cărturari din comunele învecinate
Bârla, Șoimuș și altele. Dl Grigore Șuteu,
inv., vorbește pe înțelesul poporului despre
trebuința de-a ne lumina. Părintele I.
Baciu arată însemnătatea *Asociațiunii* pen-
tru cultura națională. A treia conferență a
ținut-o tot dl Șuteu, vorbind despre relele
împreunate cu patima beției.

și pe mireasă în mijlocul nostru și-i urma-
răm spre altar.

Dar, la jumătatea drumului, deodată
vedem că Voicu se răpede, amefeste cu o
lovitură a mânerului paloșului pe Osolin-
ski, îl trânteste la pământ cu un ghionț pu-
ternic, cuprinde mireasa în brațe și dă prin-
tre noi fuga spre locul unde așteptau slu-
gile noastre și caii rămași cu șălile pe
dânșii. Noi îl urmarăm iar mulțimea nun-
tașilor înlemnise de mirare și stătea ne-
mișcată. Băieții lui Degeratu și câțiva din
prieteni lui Osolinski, desmetcindu-se mai
degrabă, se răpeziră spre noi, dar noi o
luasem acuma bine înainte și puțin ne pasă
de ei căci erau aproape toți fără arme. Crijă
noastră era să nu fim opriți de mul-
țimea slugilor și de țărănimea care umplea
ograda. Băieții lui Degeratu și unii din
Leși începură să strige, unii românește și
alții leșește, să saie lumea și să ne oprea-
ască calea. Câteva slugi leșești se puseră
în mișcare pentru a ne tăia calea, dar nu-
mai mișcarea amenințătoare a paloșelor

Literatură și știință

Nunta la Români*).

Boboteaza când sosește,
Și mireasa chindisește:
Coasă și alege fire,
Pe cămașa cea de mire;
Prietinele pe 'ntrecute,
Vin cu toate să-i ajute.
Ia soacrei înc'o găta,
Dacă-i mireasa bogată;
Cămașe la socru mare,
Frumoasă și lungă'n poale;
La surorile de mire,
Mănece tot din jolj subțire.

Când e Sâmbăta 'n ajun,
Steagul să găta la nun,
Cu năfrâmi și cu pantlici,
Cu sâșchiu și trâmurici.

Terferițele sosesc
Și cămașa o 'ncrețesc,
C'un fir de mătăs' o leagă,
Ca să-i fie mult mai dragă;
Și mireasa să-i mai pună,
Floriciță din cunună,
Să-i fie viața bună.
Un dărab de pânză fină,
Cu trei mere și-o lumină;
Un stegar și doi colaci,
Așezându-le 'n dășagi.

Terferițele pornesc.
Iar la mire când sosesc,
Un fecior stă la porțiță,
Și strigă la terfiriță:
Să dea vamă o groșiță.
Iar în casă soacra mare,
Le 'mbie cu de mâncare.
Dar feciorii semn îi face
La Țigan, — se vină 'ncoace,
Să le zic'o Invărtită,
Car' o știe mai pocită,
Ca prismelul să se 'nvârte.
Chiuind feciorii 'ntr'una,

*) Acum, când e timpul celor mai multe ospete sau nunte la Români, publicăm cu plăcere poezia de față, în care ni se arată felul cum se fac aceste serbări în multe părți locuite de frați de-ai noștri.

Red. „Foi Pop.“

Le 'nvârtește pe sub mână,
Iar ele 'ncep strigătura,
Chiuind cât le ia gura.

Terferițele când iasă,
Să se ducă la mireasă,
Le petrec cu ceterașul,
Doi feciori și cu stegașul.
Acolo mai joacă un joc,
Și la mire iar să 'ntorc.

Iar 'n ziua de nuntit,
S'apucă de pregătire:
O oală de varză plină,
Cu sarmale și slănină.

Acum vine și nănașa,
Să gătească ea mireasa.
Iar fetițele s'adună,
Ca să-i cânte-a ei cunună,
Și neveste tinerele,
Cântă toate'n rând cu ele:
— Plângi mireasă și suspină,
După floarea din grădină,
Și-ți ia astăzi ziua bună,
Dela mândra ta cunună,
Dela frați, dela surori,
Dela stratul cel cu flori,
Dela fete și feciori.

Cântecul nu-l isprăvesc,
Și nuntașii toți sosesc,
Călărași, cu toți pe cai,
Și 'ndărătul lor alai,
La tot carul șase boi,
Tot cu clopot de cioi,
Și'n coarne legate flori,
Cu pantlici tot tricolori.
Iar steagul în mână'l pun,
La feciorul cel de nun.
Vornicul cu plosca plină,
Pe la toți le dă de 'nchină.

Câte șapte cară 'n rând,
Toți pornesc frumos cântând,
Să-i auzi din biciu pocnind,
Și din gură chiuind,
Ce drăguți-s când i-ascuți,
Stai să-i prinzi și să-i sâruiți!

Când ajung toți la mireasă,
Nuna mare intră-n casă,
Iar feciorii joacă 'n curte,
Hore, Sârbe și Bătute,

Toți în rând, formând șireagul,
Cel din mijloc joacă steagul,
Toți cu ochii pe fereastră
După câte o nevestă.
Și pornesc la cununie,
Toți în chiu și 'n veselie.

După ce s'a isprăvit,
Iar se 'ntorc la socru mic,
Să mai ospăteze-un pic.
Și pornesc acuma iar,
După ce-au pus lada'n car.
Lângă ladă toți s'adună,
Să vadă dacă e plină.
Perinele toate pline,
Pe ladă le-așază bine.
Din neveste merg să vadă,
Nu-s umplute cu otavă.
Iar pe miri îi pun să șadă,
Tocmai colo sus pe ladă,
De departe să se vadă.
Când ajung la mire-acasă,
Toți s'așază după masă.

Nunu-i dă la mire-o spată
De purcel, bin' afumată,
Un ciubăr și'n el băgat
Doi colaci de grâu curat.

Iar mireasa-i dă la nună
Ploscă nouă cu vin plină,
Și un vâl de pânză deasă,
Și-o năframă de mătăsă.

Pân' cu cinstea isprăvesc,
Și masa o pregătesc,
Când apoi toți să așază,
Și cu toții ospătează.

Colo pe la nouă oare,
Pune rândul nunu mare.
Un fecior isteț de fire
Cere peana dela mire
Vornicindu-o de-așa,
De-i silit să i-o predeă.
Terferițele se pun
Față de miri și de nun,

Iar când mănă din fertură,
Câte-o lingură mai fură.
Și'n tureacu cizmii-o lasă,
Până ce pornesc acasă.
Și mai mănă câte-un pic,
Pân' pornesc la socru mic.
Și să duc de le petrec,
Miri și ospățul întreg.
Ele 'ncep cum ies în stradă,

noastre ajunse pentru ca să-i ademenească a se retrage; scosese paloșele și slugele noastre.

Dela locul în care Voicu pusese mâna pe mireasă până la cai nu erau nici trei sute de pași, astfel că încălecasem înainte ca să se fi luat vre-o măsură temeinică pentru oprirea noastră.

Atunce numai, ceata nuntașilor venindu-și în fire, auzind strigătele bătrânului Degeratu care îi ruga să răzbune batjocura ce o făcusem casei lui, se hotărî să se răpadă asupra noastră. Tot odată, mulți din oamenii kneazului puseră mâna pe topoare, furci și ciomege și se aruncară înainte pentru a să ne oprească calea și să închidă poarta. Dar paloșele noastre izbutiră fără prea multă greutate să-i împrăstie și ne văzurăm în curând afară de ograda kneazului care acuma răsună de zbierete, de vaiete și de sudălmii: par'că ajunsesse un metoh al iadului.

Cum ne văzurăm afară, începurăm a lucra cu pintenii și caii noștri zburau de ție și părea că s'au prefăcut în rândunele.

Înainte noastră era Voicu, cu Șalga în brațe, și cu toată această îndoită povară, armăsarul lui cel șarg, din prăsilă împărătească, de abia atinge pământul cu copitele.

Știam bine că vom fi urmăriți, atât de obștea oaspeților datori să răzbune batjocura făcută gazdei lor, cât și de ceata rudelor și a slugilor lui Degeratu și ale lui Osolinski; mai știam că numărul lor avea să fie îndoit și întreit mai mare decât al nostru. Dar pricepând că vor pierde vreme până ce vor pune șălile pe cai și se vor înarmă, ne încercărăm să ne folosim de răgaz și să punem între ei și noi cât mai mult câmp se putea.

Alergam acuma ca de vre-un cias; ne depărtasem binișor de Nistru, scoborîsem într-o vale strîmtă și ne urcasem pe un tapșan întins pe care se vede, la vre-o două bătaie de arc de noi, o dumbravă deasă prin care trecea un drum. Atunci auzirăm strigăte în urma noastră și văzurăm, scoborînd în vale, ceata gonașilor noștri; la o bătaie de arc înaintea lor venea ca un vârtej, călare pe un fugar negru, un om a cărui hai-

ne străluceau de departe în fir de aur și pietre scumpe. Era Osolinski. Voicu întorcându-se, îl zări și oprî calul pe loc.

— La pas!

Domolirăm cu greu avântul cailor și ne grămadirăm împrejurul lui. Osolinski trecuse acuma peste valea cea strîmtă și nu se mai vede, căci urca suișul pe care venisem: în schimb însă se vede întreaga ceată a urmăritorilor ajungând în vale. Erau vre-o două sute și mai bine.

— Unu la patru, zise Mitru Veveriță, are să fie o luptă frumoasă, dar am avut noi parte și de mai frumoase.

Tocmai atunci se aude o trâmbiță la spatele noastre și, când ne întoarcem mirați, vedem ieșind din dumbravă, în treapădailor cailor, o mândră ceată de călăreți înarmați. La cea dintâi ochire nu numai că pricep, că sunt Codreni dar recunosc steagul lui Voicu. Erau cinci sute de călăreți aleși din satele lui, plecați, după cum am aflat mai târziu, în urma noastră și duși de Ionașcu Făgău, hotnogul cel vestit.

(Va urma).

Lingurile să le bată,
Iar feciorii după ele,
Să vezi cât sunt de mișele,
Pân' feciorii le ajung,
Lingurile iar le ascund.
Și ospățul se întoarce
Iar la mire, să mai joace,
Când începe zicătura,
Strigă cât ce le ia gura.

— Vai draguții ce feciori,
Par'c'au fost tot vighitiori,
Vighitori la pătrânjei,
De-au rămas cam mititei,
Da-i vom pune la ridichi,
Să se facă mai voinici.

Iar feciorii-atunci în but (ciudă)
Terferișelor răspund:
— Terferiță cu năframă,
Pe' la gură-i toată zămă,

Toată ziua terferiță,
Pentru'n blid de chisăliță. —

Ș'asa cum vam povestit,
Ospățul s'a isprăvit.

Maria din Ocna.

Răspuns nimerit. Niște Români nă-
căjiți din Ardeal au ajuns până la un mi-
nistru din Pesta, ca să ceară dreptate. A-
cesta îi întrebă: „De unde sunteți?”

— Din Ardeal, Măria-Ta.

— A... știu, răspunse ministrul, a-
colo sunt Românii, cari mănâncă carne de
măgar.

— Da de unde știi Măria-Ta lucrul
acesta?

— Apoi doar' am fost și eu pe-acolo.

— Atunci mă mir, cum de nu te-au
mâncat Românii și pe Măria-Ta...

Poezii populare.

Din Teline.

Ce să facem tu surate,
Că iile ne sunt sparte?
Și sunt sparte subsuori,
De nu ne rămân feciori,
Că feciorii care sunt,
Care sunt și care vin
Ne-ar băga de păr în sân,
Că iubesc copilele,
De ne scurtă zilele.
Iubească care ce vreau
Că pe noi tot nu ne iau.
Măcar Anica-i frumoasă
Numa-o fără-i cam sturhoasă,
Că ea joacă joc deplin
Cu păpuși dela vecini.

Foaie verde magheran
Subscrisă de Telnercan,
Și foică de criu,
De Zaharie Constantin.

Bombardarea Adrianopolului.

— Vezi descrierea chipului la pagina 7. —

Bombardarea Adrianopolului.

— Vezi chipul la pagina 6. —

Armata bulgaro-sârbă, care a început bombardarea oraşului cu tunurile. Bulgarii vreau să dărâme cu tunurile întăriturile din jurul oraşului şi să-l aprindă, dacă nu se predă.

Chipul nostru ne arată nişte momente, când armata bulgară a început bombardarea. Văzduhul e plin de fum şi gloanţe.

Starea războiului balcanic ne-o zugrăveşte de altcum, atât de bine, dl Petru O. Orlăţanu, în următoarea poezie:

Creştinul şi păgânul.

Spre soare răsare,
Se aud în zare,
Tunuri bubuind,
Puştile pocnind,
Moarte 'mprăştiind,
Sate pustiind.

Se luptă păgânul,
Punându-şi scut — sânul,
Din zori până sara,
Să-şi apere ţara,
Moşia şi satul,
Steagul şi 'mpăratul.

In luptă cu Turcii,
(In numele crucii),
Oştile creştine,
Ucid pe ori-cine,
Sămănând pe cale
Vaie şi jale.

Făcut-au ei, Turcii,
Multe rele crucii
Şi creştinătăţii....
.... E ziua răsplătii!
Şi plătesc amar
Turcii din Fanar.

Dar mult mai amară,
Va cădea pe ţară
(Sârbească, grecească),
Răspata cerească.
Căci ei, ca creştinii,
Au ucis frăţani,
Moşi neputincioşi,
Copilaşi fricoşi,
Femei nearmate
Şi nevinovate....

Toţi aceştia 'mplor
Răzbunare — lor!

Petru O. Orlăţanu.

Spre orientare.

Se mai întâmplă câte odată, că, din greşală, acum la începutul anului, oare care abonat să capete două foi, în loc de una. În astfel de cazuri ne rugăm, ca a doua foie să se trimită înapoi, scriind pe ea numărul de pe faşile celor două gazete, altcum va plăti două.

„Călimdarul Poporului“ s'a isprăvit. Dar mai tipărim acum ceva din nou. Cine doreşte, poate încă comanda, şi o să primească îndată, unul sau cât de multe. Acesta e un călimdar, pe care îl poate cumpăra şi cine ar avea încă unul sau două. Ceteşte cele scrise la pagina 11 a foii.

Fiind mare îmbulzeală de material, am fost siliţi a lăsa afară şi de astădată o seamă de ştiri şi răspunsuri. Dar toate vor urma pe rând.

Iubiţi abonaţi şi cetitori, scrieţi cât se poate de frumos şi descurcat, iar după putinţă şi pe scurt, că avem tare mult de lucru cu scrisorile ce ne sosesc dela atâţia abonaţi, cari însă, în parte mare scriu grozav de încurcat.

Ştirile Săptămânii.

Sibiu, 13 Februarie n.

Iar se încep procesele!

Oare acestea să fie semnele de pace între Români şi Maghiari?

În timpul din urmă s'au lăsat diferite svonuri asupra unor tratative (consfătuiri), ce s'ar purta între cărmuitorii ţării şi unii fruntaşi de-ai noştri, spre a ajunge la o împăcare între Români şi Maghiari. Din partea celorlalte ne asupresc s'a încercat micşorarea acestor svonuri, dar nu s'au negat cu totul aceste gânduri. Din partea Românilor însă, a celor chemaţi, nu s'a dat până acum nici o lămurire cum se cade, în urma căreia să ştim: Din toate acestea, ce e drept şi ce nu? Cum stau lucrurile?

Astfel trebuie să ne mulţumim cu ştiri primite pe cale privată şi să ţinem seama de părerea acelora, cari zic, că sunt la mijloc consideraţii de tactică (cumpăneală, de a nu destăinui ceva înainte de vreme). Ba din unele părţi se asigură, că nu e nici pomeneală de-a împăca naţia românească cu nişte posturi grase pe seama la câţiva de-ai noştri. Asta una vom a o crede şi noi, având în vedere, că cazul contrar ar avea urmări grozave pentru masele poporului nostru, cum şi pentru conducătorii de acum.

Între astfel de împrejurări ar fi să credem, că acum în curând are să urmeze o libertate deplină. Când colo vedem, că din nou se încep perchezitiile (controlarea după manuscrise prin redacţii) şi intentarea (facerea) de procese.

Sâmbăta trecută, înainte de ameză, ne-am pomenit numai cu comisarul de poliţie din loc, însoţit de alte două persoane dela poliţie. Aveau ordin, ca să cerceteze cine e autorul articolului „Macedonia Ungariei“, apărut în Nr. 48 din 1912. Dar fiindcă manuscrisele nu se păstrează, iar la foaie scriu mai multe persoane, n'au putut afla nimic. Au căutat ei încoace şi 'ncolo, dar la urmă s'au dus tot cum au venit.

A doua zi însă, deşi era Duminică, ne pomenim cu citaţie, care era trimisă să se imanueze (predeie) „azonnal“ (momentan) redactorului nostru responsabil, spre a se prezenta la judele de instrucţie din loc pe Marţi în 11 Februarie n. c.

Dar redactorul nostru responsabil era tocmai dus la oficiul de vamă din Sibiu, de unde îl avizase, că a sosit o scrisoare din România, care nu o dau afară până când nu se va desface în prezenţa lor. Se înţelege, că scrisoarea numită n'a cuprins nimic secret, ci numai unele lucrări dela colaboratorul nostru din Bucureşti.

În fine, Marţi, dl Bratu s'a prezentat şi la judele de instrucţie, unde i-s'a adus la cunoştinţă, că dela procuratura din Cluj e în curgere cercetarea pentru articolul „Macedonia Ungariei“, apărut în Nr. 48. E vorba, deci, de un proces de presă pentru acest articol.

Stând şi cugetând asupra lucrurilor, omul trebuie să se crucescă. Şi vrând-nevrând trebuie să-ţi pui întrebarea: Oare astfel cred cărmuitorii noştri să facă pace cu România? Oare nu-şi dau ei seamă, că prin şicane ca cele mai sus pomenite, răceala între Unguri şi Români devine tot mai mare?

Sau cred cărmuitorii noştri, că pe zecile de mii de Români din popor, cari astăzi aşteaptă cartea şi gazeta românească

„mai tare ca Paştile“, îi pot ţinea tot în întinerec, ca până acum? Dacă astfel vor fi cugetând sus în Pesta şi Cluj, la masa verde, atunci se înşală amar!

Astăzi poporul român cere drepturi egale cu ceilalţi fii ai acestei patrii. Acest popor se deşteaptă tot mai tare pe zi ce merge. Asta o ştim şi o vedem noi, cestia dela foile poporale, mai bine ca ori cine. Iar dragostea de carte, libertate şi înaintare la poporul nostru, îndeosebi în anii din urmă, ne dă o şi mai mare tărie în lupta ce o purtăm.

Instalarea noului episcop al Lugojului, Prea Sfinţia Sa Dr. Traian Frenţiu, s'a făcut cu o deosebită pompă Duminică trecută. Serbarea s'a început încă de Sâmbătă, când Prea Sfinţia Sa a sosit în Lugoj. Dela gară a mers deadreptul la biserică, unde s'a slujit Sfânta litie. Duminică s'au cetit actele privitoare la numire şi s'a slujit sfânta liturghie. La oarele 2 după ameză a fost prânz mare în palatul episcopesc, iar seara concertul Reuniunii de cântări din Lugoj.

Insufleteala poporului a fost mare, căci Românii nădăjduesc a avea în Păstorul cel nou nu numai un povăţuitor în cele sfinte, ci şi un apărător al culturii noastre naţionale româneşti.

Decorare. Părintele prepozit (preşedinte) al capitolului episcopiei din Lugoj, Ioan Boros, a fost decorat de Împăratul cu crucea de comandor cu stea a ordinului Francisc Iosif.

Cinste meritată. Părintele Aurel C. Domşa din Blaj a fost distins cu rangul de vice-protopop onorar al arhidiecezei Blajului, iar părintele episcop Dr. D. Radu dela Oradea l-a numit asesor consistorial. Părintele Domşa e şi un vrednic ziarist român, care a împodobit paginile gazetei „Unirea“ dela Blaj cu multe articole frumoase. Felicitările noastre!

Un nou dar al dlui Vasile Stroescu. Binefăcătorul neamului nostru, dl Vasile Stroescu, a dăruit pentru construirea aeroplanului Nr. III al aviatorului nostru Aurel Vlaicu suma de o mie coroane.

Frumoasa pildă a fraţilor din Tară. În România, înflăcăraţia de-a jertfi pentru flota naţională (corăbii de război) continuă cu putere tot mai mare. Ca şi până acum, coloanele gazetelor zilnice sunt pline de colecte, de scrisori, prin cari unul şi altul vesteşte daruri mai mari, de apeluri către Români să dea tot mai mult. Noi n'avem flotă naţională, căci flota noastră e biserica, şcoala, Asociaţiunea şi gazetele naţionale. Le sprijinim şi jertfim oare noi destul pentru ele?

Un boicot nimerit. Comitetul de grevă al partidului social-democrat a hotărât să boicoteze (să se ferească) de orice beutură, mai ales rachiul, după care statul, care nesocoteşte poporul, are atâtea venituri. Acesta ar fi cel mai cuminte boicot, ce l-am putea face şi noi fiind vorba de rachiul, care e fabricat pe dintregul de duşmanii neamului nostru. Le-am face şi acestora un rău şi pungilor noastre un bine.

Bancnotele de zece coroane, cari au data de 31 Martie 1900, nu mai sunt bune decât până la 15/28 Februarie anul acesta (1913). De aceea toţi cari ar mai avea o astfel de hârtie să caute a o da la dare înainte de termen, iar de primit să nu o mai primească nimeni, dacă nu vrea să rămână de pagubă.

Noul proiect de lege pentru plata învățătorilor, despre care am amintit și noi pe scurt, e o nouă încercare de nimicire a școalelor noastre naționale. Orice om cu bun simț recunoaște, că învățătorii trebuie plătiți astfel, încât să-și poată vedea cu toată dragostea de împlinirea frumosoasei lor chemări. De-asemena popoarele au dreptul să pretindă, ca statul să cheltuească pentru învățământul lor, căci dările stoarse de pe popor umplu visteria (cassa) statului. Când însă cei din fruntea țării pun, pentru ajutorul, ce ni-l dă statul, astfel de condițiuni, cari trebuie să ne scârbească, noi trebuie să protestăm cu toată hotărîrea.

Ministrul Zici vrea să facă un pas nou pentru maghiarizarea școalelor noastre. De aceea în proiect ministrul a pus hotărîrea, că numai el poate înainta pe învățător dintr-o clasă de leafă mai mică în una mai mare, oricât de mic ar fi ajutorul, pe care-l dă statul. Când se va hotărî înaintarea, el întreabă mai întâiu pe inspectorul de școale, așa dară pe dușmanul culturii noastre naționale, apoi numai pe autoritățile noastre bisericești, cari singure sunt îndreptățite să judece pe învățători. Prin proiect, ministrul face din inspectori niște spioni, căci ei au să spioneze pe învățători, dacă sunt patrioți în înțelesul jidano-maghiar, adică dacă își vând sufletul și se pun în slujba dușmanului nostru. Afară de aceea, proiectul ține pe învățătorii confesionali în clasa a treia de salarizare timp de 15 ani, pe când cei dela școalele de stat au să stea numai 12 ani.

Proiectul acesta e un nou atentat barbar împotriva culturii noastre naționale.

Un învățător brav. Din *Siria* ni se scrie: În urma pensionării dlui învățător I. Bogdan am ales în locul vacant pe tânărul învățător *Mihail Pleș*, care în timp de numai trei luni a înființat două coruri, unul de școlari, care a cântat la Crăciun, și celalalt bărbătesc în patru voci, care a cântat la Bobotează spre marea bucurie a poporului nostru. Laudă acestui brav învățător, dela care așteptăm mult pentru cultura noastră națională, mai ales că unii dintre Români, nemulțumiți de lipsa de muncă a celorlalți învățători, au început să-și dea copiii la școala străină din sat, unde li se va înstrăina sufletul. *Un sătean.*

Concediul rezerviștilor. Ministrul de războiu a dat voie comandanților de trupe să dea concediu tot la cinci din câte o sută de rezerviști, și anume la rezerviști cari sunt însurați și susțin cu munca lor familia. În locul acestor rezerviști concediați vor fi însă chemați alții. Conducătorii partidelor din dieta austriacă vreau să ceară dela ministru de războiu, că toți rezerviștii să fie concediați tot din patru în patru săptămâni. Nu se crede însă, ca cererea lor să fie împlinită, pentru că repetitele convocări și transporturi de rezerviști sunt împreunate cu multe încurcături și cu multe cheltuieli.

Boicot bulgăresc împotriva mărfurilor austro-ungare. În Sofia s'a format un comitet, care să pornească o agitație de boicotare (de necumpărare) a mărfurilor venite din Austro-Ungaria. Asta pentru că Austria ar ajuta România în cererile ei pentru îndreptarea graniței dobrogene. Întreaga mișcare e un moft, pentru că în Bulgaria nu mai cumpără acum nimeni mărfuri, căci nu are pe ce.

Ajutorarea familiilor rezerviștilor. Mai mulți rezerviști maghiari din regimentul de căi ferate dela Korneuburg (Austria) i-au trimis o scrisoare deputatului Iust, arătând, că familiile rezerviștilor austriaci primesc ajutoare dela stat, așa că nu duc nici o lipsă, pe când familiile rezerviștilor din Ungaria nu primesc nimic și suferă mare lipsă. Ei îl roagă pe Iust să facă ceva, ca și familiile rezerviștilor din Ungaria să primească ajutoare.

Doica principelui Mircea. Ca și la ceilalți copii, și pentru noul principe român, Mircea, părinții lui au luat o doică română, țărâna Floarea Ciucurescu din comuna Cetate, județul Dolj. În felul acesta s'au îngrijit, ca în vinele lui să curgă începând dela naștere sânge curat românesc. Când cu botezul și doica era în sala cea mare a tronului, unde erau principii și tot ce are România mai ales. Un domn a întrebat-o: „cine te-a recomandat doică la prințul Mircea?” Ea a răspuns plină de mândrie: „Dumnezeu m'a ales și de va trebui, sunt gata să-l alăptez pe principele nostru fără plată”.

Pentru apărarea steagului! Fiecare regiment își are steagul său, care e lucrul cel mai sfânt pentru soldat și trebuie să-l apere până la cea din urmă picătură de sânge, ca să nu cadă în mâinile dușmanului. Regimentul, care și-a pierdut steagul, e de răs și disprețuit de întreaga armată zeci și chiar sute de ani, până când face o faptă mare vitejească, singură în stare să șteargă rușinea.

După ce au cuprins Sârbii portul Durațo (în Albania), au pus pază mare militară în cetatea de pe deal, ca nu cumva să fie atacați de Albanezi. Soldatul de pază a auzit într-o noapte un geamăt, care venea de sub pământ sau din zidurile cetății. El a rămas încrămențit de spaimă, crezând, că e vr'un strigoiu. A înștiințat pe ofițer, s'au făcut cercetări, dar nu s'a putut afla nimic. A doua noapte tot așa. Atunci se așezară mai mulți ofițeri la pândă. Și ei auziră gemitul venind din zid. Soldații voiau să fugă, dar ofițerii i-au oprit și i-au pus să spargă zidul. În lăuntru aflară un tânăr ofițer turc, lângă el steagul unui regiment turcesc. Când plecară soldații turci din Durațo, zidiră pe ofițer și steagul spunându-i, că vor veni peste câteva zile să-l scoată. Dar ei n'au mai putut veni din cauza armatelor sârbești, așa că bietul ofițer era aproape mort de foame. Gemitul lui au fost auzite de Sârbi. Acum a scăpat, dar steagul s'a pierdut.

Daruri pentru biserică. Ni se scrie din *Roit* (comit. Bihorului): Cu toate că trăim la marginea Românismului, fii acestei comune nu-și uită de așezămintele culturale ale ei nici când sunt duși departe de locul nașterii lor. Dl *Alexandru Codilă*, arhitect român născut în comuna aceasta, acum cu locuința în Arad, a dăruit bisericii noastre o prea frumoasă evangheliu cu legătură aurită, în preț de 125 coroane. Părintele nostru Iosif Naghi a ținut la sfințirea acestui odor bisericesc o cuvântare frumoasă, în care a laudat pe vrednicul fiu al comunei pentru darul său și a îndemnat totodată poporul să țină morțiș la limba, legea și datinile moștenite dela părinți. — Pilda dlui Codilă a fost urmată de dl *Dumitru Liț*, tot fiu al comunei noastre, acum locuitor în Oradea-mare. D-Sa a dăruit o cruce frumoasă în preț de 60 cor. Crucea

aceasta o țin băieții, cari se îmbracă la sfânta liturghie. La sfințirea acestei cruci, părintele a ținut iarăși o predică plină de îndemnuri bune.

Pentru aceste frumoase daruri aducem în numele comitetului și sinodului parohial mulțumirile noastre cele mai călduroase, rugând pe bunul Dumnezeu să-i țină mult și pilda lor să fie urmată și de alții.

Ioan Dancea, învățător.

Anul acesta nu vor fi manevre. După cum se vestește din Viena, anul acesta nu vor fi manevre în monarhia noastră. Rezerviștii au fost concentrați anul trecut și anul acesta, din cauza primejdiei de războiu, cu mult mai mult decât dacă s'ar ține manevre ori cât de mari. Concentrările acestea costă sute de milioane, afară de aceea familiile multor rezerviști sufer și vor mai suferi mult din cauza că tatăl e dus de-acasă fiind concentrat.

Din fărădelegile administrației. Despre o nouă fărădelege săvârșită de slujbașii străini împotriva unui muncitor român ni se scriu din *Baru-mare* (comit. Hunedoarei) următoarele: Minerul (lucrător în mine) *Traian Nicolae*, care lucra în minele de cărbuni ale căilor ferate din Petroșeni a fost arestat de poliția de-acolo. I s'a băgat vină, că ceteste „Foaia Poporului” (ca și cum asta ar fi o vină! *Red.*) și că ține vorbiri muncitorilor, că de va veni Serbia peste Austro-Ungaria, atunci vine și România și toți Românii sunt siliți să iee arma în mână și să pornească în contra Ungurilor. Ba ar mai fi spus, că cu toate că nu e soldat, dar totuși va lua arma în mână și „va omorî pe toți Ungurii”. Se înțelege, că toate aceste învinuiri erau neadevărate. Cine au fost mișei, cari au scorinit astfel de minciuni? Doi zidari de Ungur. Cu aceștia a glumit bravul nostru Român. Eră adevărat pe timpul, când la noi țâțâiau de frică toți asupritorii și se întrebau mereu: cu cine va ține România, cu noi sau cu Rusia? *Traian Nicolae* le-a spus mai în glumă mai într'adins, că să vadă domnii de Ungur să nu mai chinuiească pe Români, că o pot păți. Poliția a văzut în aceasta lucru mare și l-a dus în temnița dela Deva, unde l-a ținut cu criminalii împreună, apoi judele de instrucție a luat protocol cu el. Apoi i-au dat drumul, dându-i 60 de bani de drum! Și ei se mai și laudau cu darul acesta grozav! Cu atâta n'a fost destul, ci l-au dat și afară din lucru. Acum așteaptă ce va mai veni. *Abonatul Foi Pop.*

Bravul nostru Român să nu se teamă, căci fiecare cetățean al țării are dreptul să-și spună pe față nemulțumirea față de nelegiuirile, pe cari le îndurăm. Românii nu și-au tradat nici odată patria, nici pe Împăratul, cum au făcut o parte dintre Unguri, cari au luptat împotriva Împăratului în anii 1848/49. De altă parte cei puși în fruntea țării tocmai trebuie să se gândească să înceteze odată cu răpirea drepturilor noastre naționale, căci nu merge să avem numai datorințe și să ne vârsăm sângele pentru patrie, iar altminteri să fim robi.

Fiecare Român să țină capul sus și să protesteze mereu împotriva oricărei asupriri cerând drepturi egale pentru toți locuitorii patriei noastre. Nu mai merge, ca la noi să fie mai rău ca în *Macedonia*, unde Turcii nu voiau să dea drepturi egale tuturor naționalităților. Vedem bine, ce au pățit asupritorii!

Banii trimiși din America la noi. Direcțiunea generală a poștelor din Ungaria a publicat o statistică, în care arată câți bani s'au trimis din America la noi în anul 1911. Pe când în anul 1910 emigrații au trimis numai 37 milioane și 240 de mii de coroane, în anul 1911 au trimis 185 milioane și 310 mii, adică de cinci ori atâta. Din banii aceștia, 53 de milioane au sosit la poșta din *Casovia*, un oraș în partea de meazănoapte a Ungariei, unde locuiesc mai ales Slovaci, cari sunt foarte harnici și economi. La direcțiunea din *Cluj* au sosit numai nouă milioane, la cea din *Timișoara* 21 milioane și jumătate, tot atâtea la Oradea-mare.

Lucru slab. În unele comune din jurul Dejului Românii s'au ticăloșit așa de mult, încât joacă la petreceri ciardașul, o pocitanie de joc numai ca ea. Chiar când joacă frumoasa noastră Someșana o necinștesc cu figuri de ciardaș, prin ceeace fac lumea să creadă, că nu sunt neam de oameni europeni, ci din aceia, cari au jucat în urzici, când au venit pe la noi. Se știe adică cum au ajuns o ceată de-a lui Tuhutum în niște urzici. Cum erau desculți și numai cu zdrențe pe ei, urzicile i-au ars rău, așa că au început să sară ca nebuni. Românii, cari se uitau la ei, râdeau de se prăpădiau. Atunci ai lui Tuhutum, ca să-și ascundă rușinea, au hotărât să păstreze săriturile din urzici ca joc de gală. Așa se spune, că s'a născut ciardașul. Și se găsesec Români slabi, cari sar și ei în urzici! Rău destul, căci Românul nu e din neam de desculți și zdrențoși!

Isprava unei bănci jidano-maghiare. Am sfătuit în mai multe rânduri pe Românii noștri să se ferească de orice legătură cu băncile străine, căci acestea urmăresc nimicirea noastră. Cât de fără suflet sunt chiar față de ai lor ne dovedește cazul unui proprietar din Săcuime. Acesta avea la o bancă de-a lor din Murăș-Oșorhei o datorie de trei mii de coroane. Cu toate că proprietarul are o avere mare, neputându-și regula polița (cambiul), a fost dat în judecată și i s'au scos în vânzare 19 capete de vite, uneltele economice și mobilele din casă. Rugarea lui să se amâne licitația n'a fost ascultată. Negăsindu-se nici un alt păgân să liciteze, întreaga avere mișcătoare prețuită cu 16,000 coroane a fost cumpărată de un funcționar dela banca aceea cu *treizeciscinci de coroane!*

Moșia lui Tolstoi dată la țărani. Fata lui Tolstoi a cumpărat dela mamă-sa moșia Iasnaia Poliana, fostă proprietate a marelui țaran și iubitor de țărani, contele (groful) Tolstoi, și a împărțit-o la țărani. Banii i-a câștigat de pe urma vânzării cărților scrise de tatăl ei până eră în viață.

Ticăloșiile din Macedonia. După știrile cele mai nouă, bandele de tâlhari bulgari, greci și sârbi au omorât jumătate din populațiunea turcească mai ales din întreaga Macedonia. Și acum continuă aceste crime îngrozitoare, pe cari bandele grecești le îndreptează mai ales împotriva Românilor.

Dar bandiții aceștia nu se poartă cu mult mai bine nici ei între ei. Sârbii au cuprins în Macedonia și ținuturi, despre cari Bulgarii susțin, că sunt locuite de Bulgari. Sârbii au omorât până acum doi voievozi (căpetenii de bande) bulgari, pe Lintieff și pe Nicoloff. La Bobotează, Bulgarii

din Uscub n'au vrut să iasă la rău împreună cu Sârbii și a fost ceartă mare între ei.

Se vede, că după sfârșirea acestui războiu nu va trece mult și aliații de azi se vor lua de cap.

Cum se judecă la noi. Văduva judeului dela Curtea de apel (Tabla regească) Șipoș a avut zilele trecute un proces, care cu toate că a dovedit, că e o stricăță, dar n'a băgat-o în temniță, unde ti este locul. Un ziarist a scris într-o gazetă, că ea face negoț cu carne viie, adică ademenește fete, pe cari le vinde ticăloșilor spre perzare. Femeia stricăță a avut curajul să dea pe ziarist în judecată pentru calomnie. În fața tribunalului, ziaristul a dovedit, că aceasta muiere e într'adevăr o stricăță așa că el a fost achitat (a scăpat nepedepsit). Procurorul ar fi trebuit să o aresteze acum pe haita aceea, dar nu, ea a rămas liberă.

Și tot se mai miră ticăloșii din Pesta, că poporul s'a săturat de dreptatea, cum se face la noi, unde cei mari săvârșesc orice lucru rușinos, fără să fie pedepsiți, iar oamenii din popor sunt pedepsiți fără milă, ba de multe ori fără pic de dreptate.

Ajutor greviștilor. Cetitorii noștri știu, că muncitorii din Ungaria vreau să facă o grevă generală ca demonstrație pentru votul universal, egal și secret. Fiindcă pe timpul, cât va dura greva, lucrătorii nu pot câștiga și cei însurați și cu copii mai ales vor duce mare lipsă, au făcut un apel către cetățeni să le stea în ajutor pentru ca copiii lor să nu sufere. Numai în Pesta s'au înbiat peste cinci sute de familii să hrănească copiii greviștilor. Multe familii s'au găsit și în alte orașe ale Ungariei.

Fapta aceasta frumoasă dovedește, că chiar și între Maghiari sunt mulți, cari recunosc că proiectul de lege electorală al lui Tisa-Lukaci însemnează o mișelie față de muncitorii dela fabrici, din ateliere și față de țărani.

Din prostiile Grecilor. Nu de mult Grecii mâncaseră iară o bătaie bună la Iannina, având mulți morți și răniți. După cum povestește căpitanul unui vapor italian, care fusese în Pireu (port grecesc), într-una din zile s'au bătut lângă Iannina două regimente grecești unul cu altul! Un regiment adică ocupase un fort (o întăritură de pe un deal). Alt regiment pornise pe din altă parte tot cu gândul se ocupe fortul (în care de altminteri nici nu erau Turci). Fiind întunec, dar mai ales dată fiind frica Grecului, care e mai fricos ca un Jidan, când s'a apropiat regimentul al dollea de fort, soldații de-aiți, fără să cerceteze, cine se apropie, au început să împuște. Ceialalți au răspuns tot cu împușcături și în curând au început să se împuște ca nebunii. Numai târziu au observat, că sunt Greci și de-o parte și de alta.

Comoară într'un hotel. În Gent (oraș în Belgia) s'au apucat să dărîme un hotel. Cu prilejul acesta au descoperit o lădiță, în care erau două milioane 460 de mii de lei în aur și bancnote.

Trecerea Alpiilor în aeroplan. Aviatorul italian Bielovaci a trecut săptămîna trecută cu aeroplanul peste munții Alpi, cari sunt încă odată așa de înalți ca de pildă Munții Făgărașului. Trecerea a făcut-o în 25 minute, trecând din Elveția în Italia. Înaintea de el mai încercase un aviator francez, dar acesta s'a prăpădit înainte de a ajunge la ținta dorită.

Dispensă (deslegare) de grevă. Comitetul de grevă al partidului social-democrat a hotărât să deslege de îndatorirea de-a se pune în grevă pe toți cei dela spitale, dela caselle de ajutor pentru bolnavi, dela apaducte, apoi pe vânzătorii de lapte și pe ceice au să îngrijească de animale.

Proprietarii de pământ din Ungaria. În anul 1904 ministerul a adunat date statistice, pentru ca să vadă, cum ar trebui să fie legea electorală cea nouă, care să dea Românilor cât mai puține drepturi. Atunci s'a constatat (aflat), că în Ungaria și Transilvania sunt un milion 378 mii 84 proprietari mari și mici de pământ, și anume 552,401 Maghiari (și Jidani), 359,508 Români, 188,116 Slovaci, 142,712 Germani (Șvabi, Sași ș. a.), 50,875 Ruteni, 42,852 Sârbi, 19,175 Croați și 22,445 de alte naționalități. Dintre Români au până la două jugăre, 23,959, dela 2 până la 5 jugăre 108,986, dela 5 până la 10 jugăre 107,675, dela 10 până la 20 jugăre 88,058, dela 20 până la 50 jugăre 27,885 și dela 50 jugăre în sus 2975 inși.

Se vede deci, că și după proprietate suntem cei dintâi după Maghiari; dar necinstita tovarășie Lukaci-Tisa și-a croit proiectul de lege electorală astfel, încât nici așa să nu avem numărul de alegători, ce ni se cuvine.

Un lucru nu trebuie să uităm însă: dușmanii noștri lucrează pe moarte, pe viață, atât Sașii, cât și Jidano-Maghiarii, să răpească cât mai mult din pământul locuit de noi. Banca ungurească anume înființată prin lege în anul 1911 a cumpărat în curs de un an peste 14 mii de jugăre, unele și în comitatele românești Arad, Sălăgiu, Cluj, Solnoc-Dobâca, Turda-Arieș și Murăș-Turda. Sașii pe cea urmă. Păstrați pământul ca ochii din cap și înmulțiți-l mereu, lăpădându-vă de rachiou și de lux!

Sosia lui Poincaré. Președintele de nou ales al Franței, Poincaré, are o sosie, adică un om, care-i seamănă la față întru toate. Lucrul acesta se mai întâmplă uneori și la alți oameni, și anume nu numai la gemeni. De regulă asemănarea aceasta prea mare între doi oameni e neplăcută pentru cel puțin unul dintre ei, mai ales dacă unul e pornit spre fapte rele. Neplăcută e și pentru sosia președintelui Poincaré, pe care o cheamă Bastien. Pe stradă toată lumea îl salută, mulți se apropie de el să-l roage pentru ceva — scurt, bietul om nu mai cuteză să iasă din casă. Ca să scape de năcazul acesta și-a ras barba. Mai are noroc, că a început să pleșugească, ceeace încă va face să se deosebească mai mult de sosia lui.

Scăpată de o pisică. Un tâlhar a pătruns în casa unui frănar din Batasec, care eră la slujba lui dela tren, și se ascunse sub pat. Noaptea a ieșit de sub pat și a sărit la femeia frănarului apucându-o de gât și ceru bani. Femeia se împotrivi. Atunci tâlharul o strânse așa de tare de gât, încât femeia eră gata să moară. Dintr'odată se auzi un sgomot mare în odaia vecină. Tâlharul crezî, că vine cineva și de frică să nu fie prins o tulă la fugă, sărind pe fereastră. În odaia vecină nu eră însă nici un străin, ci numai măța, care răsturnând o farfurie (tier, blidișel), produsese zgomotul cel mare și alungă astfel pe tâlhar.

Cununie. D-soara *Stefania Tătuțea*, fiica dlui preot Tătuțea din Bran, și dl *Ilie Șteflea*, comerciant și proprietar în Sibiu, își serbează cununia lor religioasă Duminică la 3/16 Februarie 1913, în biserica gr.-or. din Bran.

Sincere felicitări tinerei părechi, pe care o salutăm de binevenire în orașul nostru. Ba de astădată, ca foaie care ține seamă de interesele poporului, aflăm cu cale a ne exprima deosebita noastră bucurie văzând, că încetul cu încetul începe în orașul nostru a se întemeia și familii de comercianți și industriași cu stare bună materială, cu pricepere pentru cariera căreia s'au dedicat și cu o bună dosă de cultură și experiență adusă din străinătate. Iar ca încoronare a acestora, în cazul prezent, ni se arată și considerația de care se bucură un astfel de tinăr într-o familie fruntașă românească, de unde conduce la altar pe fiica unui vrednic și binemeritat preot, iar un alt fruntaș al vieții noastre publice românești, dl avocat Dr. Nicolae Mănoiu din Brașov, le întinde mâna de cinste ca naș.

Din parte-ne socotim de potrivit a scoate la iveală întemeierea acestor familii, cu mult mai tare, ca de pildă, dacă am voi să aflăm câți candidați de avocați români sunt sau vin mereu și se așază în Sibiu, indiferent că sunt ei prin cancelarii românești sau străine. Prin aceasta nu voim însă să atingem cât de puțin pe numiții domni. Doamne păzește! Dar e potrivit a nu trece cu vederea precizarea unui lucru: Azi avem lipsă la orașe de familii la Șteflea cel puțin tot așa de tare, ca dacă s'ar așeza un avocat nou, ba în multe privințe poate cu mult mai mult... Dar nu intrăm de astădată în desvoltarea acestei teme, care poate că ar supăra unele cercuri, deși noi dăm expresiune celor mai reale și curate intenții, pornite din dragostea pentru înaltarea neamului românesc pe toate terenele.

Convocare. Pe baza hotărârii direcțiunii din 11 Februarie n. c. și în conformitate cu §-ul 44 din statute, se convoacă prin aceasta a XIII-a adunare generală ordinară a „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu” pe Duminică, în 23 Februarie n. 1913, la orele 11 din zi în localitățile „Reuniunii sodalilor români din Sibiu” (strada Bruckenthal Nr. 17, etaj), cu următoarea ordine de zi: 1. Prezentarea raportului general al direcțiunii pro 1912. 2. Cenzurarea și aprobarea rațiociniilor pro 1912. 3. Incuviințarea acvirării întreprinderii de înmormântări și în legătură cu aceasta, aprobarea hotărârilor direcțiunii privitoare la îndatorirea de a să înmormânta membrii răposăți prin întreprinderea de înmormântări a Reuniunii. 4. Eventuale propuneri independente. 5. Verificarea sumarului adunării. Invităm la această adunare pe toți membrii Reuniunii noastre. Sibiu, 13 Februarie n. 1913. Direcțiunea „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu”. *Pant. Lucuța*, președinte. *Victor Tordășianu*, secretar.

Cazuri de moarte. *Alexandru Roșu* fotograf în Bistrița, a răposat luni în 10 Februarie 1913, în al 59-lea an al etății. Rămășițele pământești s'au așezat spre vecinică odihnă, după ritul bisericeii gr.-cat., Mercuri în 12 Februarie 1913, în Bistrița.

— *Maria Danil Schitea* născ. *Sorescu*, după lungi și grele suferințe a răposat în Domnul Marți, în 22 Ianuarie v. 1913, în

etate de 64 ani. În mormântarea a avut loc Joi, în 24 Ianuarie v. 1913, în cimiterul de lângă biserica cea mare din Săliște.

— *Rafla Opreșu* născ. *Hadâr*, mama dlui comerciant *Moise Opreșu* din Armeni, a răposat Vineri în 24 Ianuarie n. 1913, în etate de 76 ani. Rămășițele pământești au fost așezate spre odihna vecinică Duminică la 26 Ian., în capela și cripta familiară zidită de fiul răposatei *Moise*, lângă cimiterul gr.-or. din Armeni.

Din acest trist incident, dl *Moise Opreșu*, care e și președintele Insoțirii *Raiffeisen* din Armeni, în loc de cunună peritoare pe cosciugul mult regretatei sale mame, a dăruit fondului ziariștilor români 10 cor., iar câte 5 cor. fondului *Victor și Eugenia Tordășianu* pentru înzestrarea fetelor sărace și fondului de 20 bani pentru împărțirea unei case cu hală de vânzare pe sama meseriașilor români sibieni. În total 20 c.

Petrecere în Tilișca. Corpul învățătoresc dela școala gr.-or. rom. din Tilișca invită la producțiunea muzicală-teatrală împreună cu joc, ce o va aranja Sâmbătă, în 2/15 Febr. (cu ocazia hramului școlar) în edificiul școlii din loc. Începutul la 7 oare și jumătate seara. Programul cuprinde 9 puncte, între cari și piesele teatrale „*Peneș Curcanul*”, de *Luncan și Mugur*, și „*Nunta Țiganului*” de *E. Suciu*. După producțiune urmează joc.

Fiecare Român

mai de dai Doamne ar trebui să cetească în aceste zile o gazetă cum se cade, din care se afle despre marile frământări, ce se petrec în toată lumea.

Toate națiunile din Europa urmăresc cu mare atențiune desfășurarea lucrurilor în Balcani. Noi Românii, cari suntem atât de aproape de țările balcanice, nu mai încapem încoială, că trebuie să urmărim în prima linie cele ce se petrec în jurul nostru.

Fiecare Român să-și aboneze cel puțin o gazetă românească, de unde va putea afla foarte multe. Dintre gazete, desigur că „*Foaia Poporului*” este cea mai potrivită, fiindcă

„Foaia Poporului”

este

cea mai veche, mai bună și mai ieftină foale pentru poporul nostru.

**Aduce cele mai nouă
știri de peste tot locul**

precum și

**foarte multe chipuri
din lumea întreagă.**

Cuprinsul ei, foarte bogat și variat, este anume întocmit pentru trebuințele țărânului român.

**Numeri de probă se trimit la cerere
ori-cui gratis.**

Abonarea se poate face cu începutul fiecărei luni și costă:

Pe un an întreg	4 cor. 40 bani
Pe o jumătate de an	2 „ 20 „
Pentru țările străine	11 „ anual

Abonații cei noi primesc în cinste și partea romanului „*Cu paloșul*”, care s'a tipărit până acum în foaie, precum și *Călimdarul de părete*.

*Lați deci „Foaia Poporului” presă
tot locul, ca astfel să o putem face și
mai bună!*

Ultime știri.

Bombardarea orașului Adrianopol continuă.

De pe câmpul de războiu vin o seamă de știri, dar la multe din ele nu li se poate da crezământ momentan. Turcii vestesc învingeri asupra Bulgarilor, iar aceștia se laudă că ei au omorât atâția și atâția Turci.

Un lucru, însă, se cam poate da cu socoteala, în urma celor petrecute în zilele din urmă: Turcii, e drept, că fac ultimele încercări, pentru a putea câștiga o luptă-două mai mare, ca apoi să încheie o pace mai bună pentru ei. Dar, după cum se arată, cu greu le va izbuti planul. La Adrianopol, ei se apără destul de vitejește. Dar ce folos, dacă pe dușman nu-l pot gonî din jurul orașului? — Iar Bulgarii șireți, în decursul armistițiului și-au făcut atâtea șanțuri și locuri de apărare în jurul Adrianopolului.

La Scutari încă se dau lupte inversunate între Muntenegrini și armata turcească. Turcii însă se țin mereu, astfel că Muntenegrinii încă n'au putut cuprinde orașul.

Cu toate acestea se mai poate întâmpla, ca în curând se cadă pradă aliaților atât Adrianopolul cât și Scutarii.

În luptele, ce s'au dat la Galipoli, Turcii s'au ținut bine, respingând în mai multe rânduri pe Bulgari. Armata turcească a încunjurat însă până acum o luptă mai mare, atât la Galipoli, cât și la Ceatalgea, dar au lucrat cu gândul ascuns, ca din cât se poate să silească pe Bulgari a-și împărți armata în cât mai multe părți.

Cu toate acestea, la sfârșitul acestei săptămâni se poate întâmpla lupte mai mari și hotărâtoare în mai multe părți: la Galipoli, Ceatalgea, Adrianopol sau Scutari.

De altcum soartea războiului cu greu se mai poate schimba în favorul Turcilor. Asta, se pare, că au băgat de seamă și ei. Altcum nici nu ne putem închipui cum de *Haki Pașa* a plecat Mercuri, în 12 Febr., din Constantinopol la Londra. El are împunerică a prezenta nouă condiții de pace. Marile Puteri spun, însă, că ele numai pe lângă condițiile vechi (cari cuprind și predarea Adrianopolului Bulgarilor) se vor amesteca din nou între luptători.

Acestea ar fi știrile mai de seamă, pe cari le-am putut alege dintre cele multe, ce au sosit până azi, Joi, la încheierea foii noastre.

Austro-Ungaria și Rusia.

Din Viena se vestește, că mergerea prințului *Hohenlohe* la *Petersburg* ar fi avut urmări bune. Legăturile între Austro-Ungaria și Rusia sunt prietenești, iar neînțelegerile politice dintre aceste două țări se vor schimba îndată după deslegarea stărilor din Balcani. (Așa se spune, dar oare așa vor fi stând lucrurile? *Red.*)

Ce face România?

Ieri, Mercuri, se svonise, că starea dintre România și Bulgaria ar fi iarăși foarte îngrijitoare, din cauză că Bulgaria tot trăgănează lucrurile. De aceea România ar fi hotărâtă, ca în cazul de lipsă să pornească cu arma, dar mai așteaptă puțin ca să vadă ce va răspunde Bulgaria Marilor Puteri din Tripla-Alianță, cari s'au întrepus în Sofia (capitala Bulgariei) pentru România.

Pregătirile Polonilor și Rutenilor din Galiția împotriva Rușilor.

Polonii și Rutenii din Galiția, provincie (țară) austriacă mărginașă cu Rusia, se pregătesc bărbătește pentru războiul, ce ar putea izbucni. Din toți feciorii lor dela 17 până la 20 de ani, apoi din bărbații, cari nu sunt mobilizați, au format un fel de companii, cari fac deprinderi militare, ca să lupte și ei împotriva Rusului, dacă va cuteza să intre în Galiția.

Polonii sunt cunoscuți de dușmani ne-impăcați ai Rusiei, iar Rutenii, deși limba lor seamănă cu cea rusească ca și a noastră cu cea italiană și mulți îi socotesc Ruși, nu vreau să se socotească Ruși. De aceea naționaliștii ruteni ar vrea să scape pe Rutenii din partea de meazăzi a Rusiei de jugul apăsător al Rușilor.

Apropiere germano-engleză.

Intre Germania și Anglia e de mulți ani o încordare mare din cauza înmulțirii flotelor (corăbiilor) de războiu. Anglia, care e compusă din câteva insule mari și afară de aceea are o mulțime de colonii (țări) în toate continentele pământului, are trebuință de o flotă mare de războiu, ca să-și poată apăra țărmurile și coloniile. Germania încă are colonii, afară de aceea îi face Angliei o concurență foarte mare în comerțul cu mărfurile de fabrică, de aceea și flota germană de războiu crește neconținut. Englezii se tem, că Germania îi va ataca și birui și pe apă, de aceea s'au aliat cu Francezii, în timpul din urmă chiar și cu Rușii, dușmani până bine de curând ai Englezilor. Pentru împăcarea între Anglia și Germania e vorba, că se pregătește acum o înțelegere, ca Germania să nu construească (să nu facă) prea multe corăbii de războiu și să-și dea învoirea, ca Anglia să aibă totdeauna o flotă mai mare.

De vor izbuti cele două guverne să se înțeleagă în privința aceasta, Anglia ar mai slăbi din dragostea către Rusia și astfel statul acesta, care turbură mereu pacea, s'ar mai astâmpără.

Marea întrunire a Ligii Culturale în București.

După multe întruniri, cari s'au ținut în București și în toate orașele României, Liga Culturală a mai ținut o întrunire mare Dumineca trecută în București, luând parte și delegații secțiunilor (trimișii despărțămintelor) Ligii din orașele românești.

Sala cea mare dela Eforie era plină de mulțimea cetățenilor, cari aplaudau cu tărie pe vorbitori (delegații secțiilor Ligei, profesorul universitar și președinte al Ligii, dl Virgil Arion, dl Ion Grădișteanu, fost ministru). S'a protestat împotriva fărâșelilor săvârșite de Grecii bandiți împotriva fraților români din Macedonia, s'a cerut cu tărie începerea războiului cu Bulgaria, care nu înțelege să dea de bună voie pământul românesc stăpânit de ea pe nedrept, și s'au rostit recunoștință față de șora noastră, Italia, ale cărei gazete toate sprijinesc cererile României pentru îndreptarea graniței dobrogene și înfierează totodată purtarea banditească a Grecilor față de Românii din Macedonia.

După ce s'a isprăvit adunarea, publicul a făcut o manifestație pe Calea Victoriei până la localul (casele) Ligei.

În cursul adunării s'au împărțit frumoasa poezie *La arme!* scrisă de poetul nostru ardelean Ștefan Iosif.

Proiectul de lege electorală.

Comisiunea aleasă pentru studiarea acestui proiect a mai ținut câteva ședințe, în care câțiva membri (cu totul sunt 40 de membri, toți guvernamentali) au cerut să se dea dreptul de vot începând dela vârsta de 24 de ani; câțiva se plâng, că proiectul e prea „liberal“, căci o să fie și Români alegători.

Săcuii, aflând, că Sașii s'au spăriat de proiectul de lege electorală, care dă și la câțiva Români dreptul de vot, s'au spăriat și ei și au trântit o rugare către Lukaci, cerând ca pentru Ardeal să se facă lege electorală deosebită, ca nu cumva Românii să poată alege deputați. Sașii și-au găsit astfel tovarăși potriviți în Săcui, un neam, care trăiește numai din pomana statului sau din pâinea, pe care li-o dă România, ale cărei orașe sunt pline de slugi și slujnice din Săcuime.

Poșta Redacției și a Administrației.

Georg Zaiț în G. Pentru a putea și celece d reși D-Ta, e bine să cumperi „Cartea de aur“ de T. V. Păcățian. Au apărut până acum 6 volume, fiecare costă 10 obr.

Aron Vintilă, Calvoșar. Darea de seamă cu contribuțiile din America se va publica în curând. Acum avem însă mare imbulzeală de material.

Cavaran Rectificând la acest loc, că la petrecerea D-Voastră au sosit ca suprasolviri câte 2 cor. și domnii David Murgoi și Nicolae Neagoe, comercianți.

Abonatul 7705. Deslegarea găciturilor acum nu se mai pot lua în seamă.

N. Șerbănescu în T. De aici folie se trimit toate la olaltă. Nu știm, deci, ce este la mijloc. Serie-ne ce numeri n'ai primit?

Gherman. Serie-ne la timpul său, ce s'a ales în cauza celor două fete.

Redactor resp.: Nicolae Bratu.

Editura și tiparul „Tipografia Poporului“.

Călimdarul Poporului pe 1913.

Ca în toți anii, așa și în anul acesta, „Călimdarul Poporului“ este cel mai bun, cel mai bogat în cuprins, cel mai frumos și cel mai bine îngrijit dintre toate călindarele noastre. Despre asta se poate convinge oricine, îndată ce a luat în mână acest călimdar, care cuprinde

preste 200 pagini numai literatură de citit,

iar la olaltă cu celelalte publicațiuni cuprinde la

350 de pagini

De altcum „Călimdarul Poporului“ și trebuie să fie cel mai bun dintre toate, fiindcă este și cel mai vechiu călimdar pentru poporul nostru. Doar în decursul celor 28 de ani, decând apare, ceice îl îngrijesc s'au orientat destul de bine, că de ce are lipsă poporul românesc.

Dovezile sunt următoarele: „Călimdarul Poporului“ spune, — pe lângă însemnarea exactă a sărbătorilor de peste an, — cum va fi vremea în anul 1913, după călimdarul de 140 ani, apoi toate cele de lipsă despre poștă, telegraf, ștempele etc., precum și numele tuturor bărbaților noștri, cari stau în fruntea Conzistoadelor române gr.-or. și gr.-cat. După aceea urmează date despre școalele noastre populare, despre

gimnazii, seminarii, școalele de fete, apoi numele și locul unde se află reuniuni culturale, reuniuni de femei, de cântări, de meseriași, de binefacere, de agricultură, însoțiri sătești, bănci, tipografii etc. etc. La toate aceste reuniuni e pus și numele conducătorilor lor. Ca un lucru bun, ce trebuie să se afle într'un călimdar cum se cade, se poate numi felul cum sunt aranjate

târgurile de țară după luni și după comune

Cum se arată pe lângă târgurile de mărfuri și

târgurile de vite, oi, cai etc.

Aceasta e o întocmire, ce nu se află în nici un alt călimdar românesc, decât în „Călimdarul Poporului“.

Dar fiindcă noi voim a da cetitorilor, pe lângă partea calendaristică, și alte lucruri frumoase și folositoare de cetit, — dacă vom lua în mână „Călimdarul Poporului“, atunci vom vedea, că în el se află o sumedenie de învățături și povești. Vom aminti numai unele articole mai de seamă.

Partea literară

se începe cu: frumoasa poezie (cu 2 ilustrații) despre Mihail Viteazul „Goroslău“, de Nicolae Iorga. Urmează apoi un interesant articol despre Basarabia (cu 6 ilustrații) și un Cântec din Basarabia.

După acest articol istoric se află povestirea *Mai mare e mintea decât banii*, de C. Rădulescu-Codrin, apoi frumoasa poezie *Vis de aur de Volbură Poiană*, careia îi urmează instructivele articole *Sfântul Ioan Gură de aur despre creșterea copiilor* și *Rugăciunea*.

Inflăcărata poezie *Ardealule țară de jale*, de P. Pădure și *Din proverbele lui Solomon* încă merită o deosebită atențiune.

Urmează apoi articolul: *Cum poți ajunge la adânci bătrânețe*, poezia *Arhanghelul de răposatul poet Dr. Ioan Borda*, un articol despre *Expozițiile de copii*, anecdota de Speranță *Boerul pe ceea lume*, cântecul plugăresc *Până mă știu cu moșie* de Petru O. Orlășanu, și *Cântecul oierilor* de I. U. Soricu.

Ca ceva nou aducem în acest an

Călimdarul gospodăriei

unde se dau tot felul de povești și sfaturi, cum trebuie să lucre un econom harnic peste an. Acest articol intitulat „Călimdarul gospodăriei“ se întinde pe o seamă de pagini. Toate îndrumările sunt aranjate după luni. Aci economul nostru află ce trebuie să lucre de pildă în luna lui Martie la câmp, în viie, în grădina de pomi, în stupină etc., — tot asemenea se dau poveștile pentru toate cele 12 luni de peste an.

La sfârșitul acestor interesante povești se află articolul

Advocatul poporal

în care se dau foarte folositoare îndrumări pentru oamenii noștri asupra legii despre dreptul de proprietate, dreptul de zălogire și cartea funduară.

După acest articol urmează o mulțime de

Poezii populare

din Feldru, Reteag, Măceu, Selagiu, de pe Olt, din Cătcău, Gherla, Sâncel, Bănat, Avrig, Suceag, Rodna, țara Oașului etc. etc. De d-șoara *Maria Cunțan* încă sunt publicate niște frumoase poezii populare

din Mărginime, de pe Câmpie etc.

Incheierea părții literare a Călimdarului o formează rubrica

Răvașul nostru

care se estinde pe vr'o 30 de pagini. Aci ni-se spune toate lucrurile — bune și rele — mai de seamă, ce s'au petrecut peste an, atât la noi Români, cât și în alte țări străine. La sfârșitul Răvașului — care nu se află în nici un călimdar de-ale noastre — se povestește pe mai multe pagini toate întâmplările mai de căpetenie dela

Războiul din Balcani

Asupra acestui războiu nu se află nimic scris în călimdarele, ce au apărut până acum. Noi am amânat însă puțin scoaterea călimdarului tocmai pentru a putea aduce știrile mai de seamă despre războiu. Ba în călimdar dăm

40 de ilustrațiuni dela Războiul din Balcani

între cari: Fotografia regilor Bulgariei, Serbiei, Greciei, Muntenegrului, Sultanul Turciei, vederi din Constantinopol, din Macedonia, bătaia dela Kirkilise și Adrianopol, aprinderea orașului bulgăresc Varna, prinderea soldaților turci din partea Bulgarilor, orașele Üsküb și Adrianopol, vederi din Salonic, Scutari, Podgorița (orașe unde s'au dat lupte mari). În alte chipuri ni-se arată cum sunt îmbrăcați soldații turci, bulgari, sârbi, greci și muntenegrini. Afară de aceste ilustrații se mai află în călimdar încă

alte 28 de ilustrațiuni

cu vederi din Basarabia, fotografiile răpoadșilor Dr. Lemeni, Ioan cav. de Pușcariu, Dr. I. Borgia, bustul lui Barițiu, fotografia lui și casa unde s'a născut, apoi miște frumoase fotografii dela expoziția de copii din Rășinari, a dlor Prea Sfinția Sa episcopul Cristea, marele mecenat Stroescu, Octavian Goga și Victor Tordășianu și alții, cari au luat parte la aceasta expoziție.

Prețul unui exemplar 40 bani, iar pentru trimiterea pe postă 5 bani deosebit.

Cine comandă cel puțin 20 exemplare și le plătește înainte cu câte 40 bani bucata, mai capătă două călimdare pe deasupra și se trimit toate acasă plătite de postă.

Acei care cumpără 25—50 exemplare le capătă cu 28 bani, dela 50 bucăți în sus cu 24 bani unul, dar trebuie să plătească și poșta la primire.

Banii trebuiesc trimiși totdeauna înainte de aceia, cari voesc să capete călimdare cu aceste prețuri atât de ieftine. Numai comande dela 30 exemplare în sus se trimit și cu rambursă, adică să se plătească la scoaterea dela postă. Mai puțin de 30 exemplare nu se pot trimite neplătite înainte, din cauză că atunci vine prea scumpă poșta. — Călimdare nevândute se primesc înapoi până la 1 Martie st. n. 1913. Dar trebuiesc trimise plătite de postă, care nu se poate detrage din preț.

Toți aceia, cari voesc a vinde călimdare să se adreseze la administrația „Foii Poporului”. La acei revânzători, cari sunt oameni de încredere, dăm călimdare și ce să le plătească după ce le vor vinde, numai cât atunci nu e rabatul chiar așa de mare. Pe lângă plățirea după vânzare, dăm călimdarul: cu 28 bani aceluia cari

comandă dela 50 bucăți în sus, iar cu 30 bani aceluia cari comandă mai puțin de 50 bucăți. Ei au însă a plăti și poșta, fiindcă pachetul se trimite neplăt.

Într'un pachet de 5 chilo intră 30 bucăți. Pentru pachete dela 1 chilo până la 5 chilo costă poșta 72 bani. (E deci tot atât a trimite un pachet de un chilo sau de cinci). Iar dacă călimdarele se plătesc numai la scoaterea dela postă, atunci costă un pachet dela 1—5 chilo 84 bani.

Toți cei ce comandă călimdare, sunt rugați a ceti bine aceste condiții de vânzare. Îndeosebi ne adresăm aceluia, cari comandă câte 4—5 călimdare, pe cari să le plătească când scot pachetul dela postă. Așa ceva nu se poate, fiindcă costă prea mult poșta. De aceea să se trimită banii înainte.

Prețul bucatelor

În SIBIU la 11 Februarie st. n.:

	Cor. 17,—	până 18:30 de hectolitru
Grân	—	—
Săcară	—	—
Orz	—	—
Ovă	8,—	9,20
Cucuruz	11,—	16,40
Cartofi	5,—	6,—
Fasole	18,—	28,—
Făină Nr. 8	85,20	85,20 la 190 chilo
„ 4	84,40	84,40
„ 5	83,80	83,80
Slănină	154,—	160,—
Unsoare de porc	160,—	165,—
Sau brut	66,—	64,—
Sau de lumini	80,—	88,—
Sau de lumini topit	104,—	104,—
Săpun	66,—	66,—
Fân	6,—	8,—
Lemne de foc neplătite	12,—	12,10 la met. cub
„ „ „ plătite	10,20	10,70
Spirit rafinat	2,15	2,20 la litru
Spirit ordinar	2,18	2,30
Carne de vită pentru supă Cor.	1,88	până 2,— la chilo
„ „ friptură	1,80	2,—
„ „ vitel	1,—	1,80
„ „ porc	1,20	1,68
Ouă 10 bucăți	—,67	—,80
Un pârșar de miel	1,40	8,—
Carne de cai	—,80	1,20

În BUDAPESTA 12 Februarie st. n.

	Cor. 11,43	până 11,47 la 50 chilo
Grân de Tisa 78 chilo	—	—
„ 79	11,42	11,55
„ 80	11,47	11,57
„ 81	11,47	11,63
Săcară	9,70	9,82
Orz	9,0	9,40
Ovă	10,50	11,0
Cucuruz	0,75	6,75

Prețul banilor în 12 Februarie st. n.

	Cor. 1186,	cumpărat: vândut
Galbeni	—	11,46
100 Lei, hârtie	92,—	92,40
100 Lei, argint	90,—	92,—
Lire turcești, aur	21,45	21,65
1 font sterlingi englezești	23,85	24,10
100 marce, aur	117,50	117,55
100 hârtie	117,50	117,45
Napoleon	19,04	19,8
100 Ruble rusești, hârtie	258,50	255,—
100 „ argint	302,—	246,—

Târgurile de țară.

(Ziua târgurilor e după calendarul vechiu).

- 2 Februarie: Hateg.
- 3 Februarie: Aita-mare, Chibed, Segedin.
- 4 Februarie: Buteni, Cincu-mare, Covasna, Papolt.
- 6 Ianuarie: Borosneul-mare, Reghinul-săseac, Seps-Sân-Georgiu.
- 7 Ianuarie: Alțina, Șomcuta-mare, Soporul-de-jos, Teiuș.
- 9 Ianuarie: Chendu-mic, Chichinda-mare, Rodna-veche.
- 11 Ianuarie: Baia mare, Borșea, Criș-patac, Mercurea, Sereda-Murășului, Sic, Székely-Cristur, Vințu-de-sus.
- 13 Ianuarie: Dej.
- 14 Februarie: Becicherecul mare, Drăgus, Odoheciu.

16 Februarie: Brușu, Dicio-Sân-Mărtin, Drașu, Lechința.

17 Februarie: Batania, Beba veche, Bichiș Ciaba, Comloș (Bănat).

18 Februarie: Abrud, Balavásár, Bonțida, Cincul-mic, Radnoth, Venetia-de-jos.

19 Februarie: Ciachi-Gârbău.

În aceste zile se țin în comunele de mai sus târgul de mărfuri, pe când târgurile de vite, cai, oi, porci, etc. se țin, ca de obicei, cu 1—2 zile mai înainte.

Iuliu Schopelt

și 500 1—1

Wilhelmina Hermann

logodiți.

Sighișoara 17 Februarie 1913

Sibiu

Ofițerul de stat-major al comunei cercuale maghiare regești de jandarmi Nr. VII. Nagyszeben.

Nr. 24

902 1—1

1913.

Publicațiunea

unei pertractări de emulație publică.

În chestia înființării postului de jandarm pe cheltuiala erariului pe locul Stina-Barcaci situat în hotarul comunei Felek și pe locul numit Stina-Groapa situat în hotarul comunei Boicza conform ordinului ministerial cuprins în Nr. 128130/1912,

1. Se dă în întreprindere zidirea a două casarme și a edificiilor alăturate conform planului desemnat în rubrica condițiilor de edificare înșirate mai jos.

2. Îndată după primirea ofertului din partea dlui ministru de interne, adică îndată ce s'as dat mandatul de executare lucrul are să se înceapă și clădirea principală în decurs de 12 săptămâni să se dea gata aptă pentru locuință, iar reterada, pităria, grajdul, gardurile etc., cu 8 săptămâni în urmă să se termine pe deplin.

3. Ofertul se poate face pentru zidirea unei sau a ambelor casarme, însă suma oferită se va lichida conform lucrărilor înșirate în punctele I—VI din condițiile de edificare. Ofertul provăzut cu un timbru de 1 cor., cu această publicație, în care sunt înșirate condițiile de edificare și cu arvuna e de a se trimite până în 25 Februarie 1913, 12 oare din zi la Ofițerul de stat-major al comunei cercuale magh. reg. de jandarmi în Nagyszeben (Strada Bruckenthal Nr. 3.). Arvuna se poate depune în bani gata, sau în hârtii de valoare. Acel care va câștiga ofertul atunci când se va face învoiala e dator să o întregască aceasta cu o asigurare de 10%, iar cel ce ar pierde ofertul o să reprimească arvuna.

4. Desfacerea oferturilor și pertractarea lor se va întâmpla în 28 Februarie 1913 la 8 oare a. m., în cancelaria ofițerului de stat major: la aceasta oferenții pot lua parte.

5. Anunțul acesta al condițiilor de edificare se poate căpăta gratis dela statul-majar amintit, dela comanda de jandarmi din Nagydisznód, Felek, Verestoronyvasutállomás, Verestoronyvám, Resinár și din Szelindek. Însă oferenții sunt datori să declare în ofertele lor, că au deplină cunoștință despre aceasta și se supun întru toate.

6. După terminarea lucrului se vor lua zidirile în samă în fața unei comisiuni — iar după aceasta se va lichida suma oferită.

7. Atât cu privire la valoarea practică și calitatea lucrului, cât și cu privire la trăinicia materialului pe lângă asigurarea de 10% are să se dea o garanță pe doi ani.

8. Dintre ofertele înțrate se va alege liber fără privire la preț. Condițiile de edificare se pot vedea în cancelaria din etajul I. din strada Bruckenthal Nr. 3 în Nagyszeben.

Nagyszeben, 1913 februar hó 8-án.

Némethy Örnagy.

Dentist

615 24—53

VIRGIL MUNTEAN

Sibiu, strada Măcelarilor

intrarea prin

Strada Poplăcii (Quergasse) Nr. 22.

Pune dinți

în cauciuc și de aur cu prețuri moderate.

Dr. Hirsch Adolf,

advocat,

duc la cunoștință, că mi-am premutat cancelaria advocațională din Sibiu, strada Măcelarilor de sub Nrul 7—9 în strada Cisnădiei sub Nrul 5. (edificiul băncii de asigurare Transilvania). Intrarea pe poarta principală, parter în stânga. 880 3—4

Nr. Z. 13,215—1912.

894 2—2

Publicațiune.

Dela magistratul orașului liber regesc Nagyszeben (Sibiu) se aduce la cunoștință publică, că luarea de pietriș și năsip din râul Cibin, pe o estindere de 200 metri în jos dela podul liniei ferate de lângă Kistorony (Tirnișor), e oprită.

Cine vor călca acest ordin vor fi aspru pedepsiți.

Nagyszeben, la 29 Ianuarie 1913.

Magistratul orașenesc.

De vânzare.

892 3—

În Viștea-inferioară (comitatul Făgăraș) este de vânzare o casă constând din 3 odăi pentru locuit și o a patra odăie pentru corrigărie, unde se află cuptor și toate cele de lipsă. Vânzarea se face din cauze familiare, poziția e foarte bună. De casă se mai ține un grajd pentru vite, un șopron lung, pivniță, fântână, 2 cotețe și grădina pentru legumi. Prețul de vânzare preste tot 2000 coroane. Doritorii să se adreseze la proprietarul Nicolae Moldovan, măestru franciză, Viștea-inferioară (Alsóvist, Fogaras m.).

O moșie și o moară de vânzare.

În comuna Roșcani și la 7 km. depărtare în comuna Mihăești aproape de Dobra, comitatul Hunedoarei, s-a vinde din mână liberă: O casă de zid cu pivniță și 5 odăi, situată la drum, grădina de 1/2 jugăr, pământ arător și fână 15 jugăre, dintre cari 4 grădini cu pomi și loc de vie. În comuna Mihăești, pe drum de comitat, în centru, o moară de făină cu 2 roți, de nou reconstruită, curte cu casă de zid și șură cu grădina, 5 jugăre pământ la câmp, dintre cari o grădina mare, aproape de casă. Să vând și separat de Roșcani. Doritorii de a cumpăra să se adreseze la: Maria Șirdea în Rădulești. p. u. Hunyad-Dobra. 877 6—

500 Coroane

plătesc celui-ce ar mai căpăta vre-odată durere

de dinți ori li va mirosi gura după-ce va folosi apa de dinți a lui Bartilla, o sticlă cu 80 fl. Ed. Bartilla-Winkler Viena 191. Sommergasse 1. În Sibiu: la farmaciile: în Piața mare 10; în Piața mică 27: strada Cisnădiei 59; ulița Turnului (Saggasse); ulița Onnei 2; farmacia Teutsch; Meltzer, str. Gușteritei și str. Cisnădiei. În Bistrița: farmacia lui Herbert. Sebeșul-săsesc, farmacia Lederhiller; Sighișoara: farmacia lui Ligner.

Să se ceară pretutindenea apriat apa de dinți a lui Bartilla. Denunțări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile unde nu s-a poate căpăta, trimite sticle cu 5 cor. 80 fl. franco 689 12—

1—2 băieți

se primesc ca iovățești în franzelăria lui

Toma Lupăș, în Săliște. 866 5—5

Stupi de vânzare

9 castane se află la Ioana Munteanu în Sebeșul-săsesc. 881 4—2

Ce spune un preot.

Onoratul domn Dubois, preot în apropiere de Poitiers, suferia de o boală grea de stomac; tot ce mânca, trebuia iarăși să verse. „Pe lângă acestea, spune el, eram foarte încuiat și de multe ori 8—10 zile nu aveam scaun, astfel că vedeam afară galbin de tot și slăbisem ca un schelet.

În stare sănătoasă eu sunt de un caracter nobil și binevoitor, dar în urma acestei boale mă aflam în o stare nervoasă și ușor de iritat. Eu îmi compătimiam viața și cel mai mic inconvenient mă enerva astfel că din ce în ce îmi perdeam paciența și cumpăneala, prin cece deveniam arrogant.

Dar am auzit de fericitele succese ale Cărbunelui Belloc și m'am dus într-o zi la Poitiers, de unde mi-am cumpărat o sticlă de Belloc. La câteva ciasuri, după-ce am luat prima lingură, am simțit în mine deodată ceva atât de plăcut, încât nici eu nu puteam crede, de oarece boala mea era foarte grea. Am luat însă și mai departe cărbunele Belloc în măsură mai mare, câte 3 și 4

Dl Dubois, preot

linguri de supă dimineața, și tot atâta seara. De altcum le luam cu plăcere, ba aș putea zice că cu o alevărată râvnă, astfel că acestea îmi devenise o trebuință absolut necesară. Cele dintău linguri au delăturat vărsarea, iar după 4 zile a încetat și încuierea stomacului, cece nu s'a mai ivit. De acum înainte am putut mistui mâncările, capul îmi era mai liber, noaptea puteam dormi și mi-am început din nou lucrările și ocupația pentru predică. Buna dispoziție și față sănătoasă le-am căpătat din nou, tot asemenea și humorul de mai nainte. Eu am făcut cura în decursul unei luni și am folosit cu totul 4 sticle din Cărbunele Belloc (prefăcut în prav). De atunci mănânc orice și sunt absolut sănătos, fără a mai fi simțit vrodă urmărilor boalei, iar de atunci suat 3 ani. Semnat: Adrien Dubois, 9 Decembrie 1889.

De fapt ajunge întrebuințarea Cărbunelui Belloc, în dose de 2—3 linguri de supă după fiecare mâncare, ca astfel în câteva zile să vindece orice dureri de stomac, chiar și dacă sunt mai vechi sau cari prin folosirea unui alt mijloc n'au putut delătura.

Cărbunele Belloc produce o simțire plăcută în stomac, dă apetit, întetește mistuirea și delătura orice astupătură a stomacului. Belloc e un mijloc sigur contra îngreunării stomacului după mâncare, contra migrenelor, cari provin în urma mistuirii rele, contra arsurilor și junghiurilor în stomac, precum și contra durerilor de nervi ai stomacului și pântecelor, cel mai simplu mijloc, pentru a lua cărbunele Belloc, care e prefăcut în pulvăr, este, al pune într'un pihar de apă curată sau cu zahăr, apoi se mestecă, iar după aceea se bea dintr'odată sau în mai multe rânduri.

Cărbunele Belloc poate numai ajuta dar nici când strica, în orice măsură s'ar lua. Se capătă în toate apotecile.

S'au făcut încercări, ca să imiteze cărbunele Belloc. Dar aceste încercări au rămas fără rezultat și nu vindecă, fiindcă astfel de imitațiuni nu sunt preparate cum se cade.

Pentru a se împiedeca orice seducere, trebuie avut de grijă ca pe sticlă să fie numele Belloc și adresa laboratorului: Maison L. Frère 19, rue Jacob, Paris.

P. S. Persoane, cari nu se pot obicinui, ca să închiță pravul de cărbune, acelea să lea mai bine Pastile Belloc.

2—3 pastile după fie care mâncare și totdeauna când se simte dureri de stomac ajung, ca să producă o înăntoșare sigură. Aceste pastile conțin cărbune Belloc curat. Ajunge a le lua în gură, unde puțin mestecate, se descompun, și le putem înghiți îndată.

Se capătă în Sibiu la: Carol Müller apotecă „La vulturul negru”, Piața mare Nr. 10, Aug. Teutsch, apotecă „La leu”, Piața mare Nr. 17, Guido Fabritius, apotecă „La urs”, Piața mică Nr. 29. — În Brașov la: Apoteca „La urs” Victor Roth urm. Carol Schmiedt, precum și moateapo ecele de preste tot locul.

Capital social Coroane 1,200.000.

Telefon Nr 186.

Postsparcassa ung. 29,549.

„Banca generală de asigurare“

societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: PARTENIU COSMA

directorul executiv al „Albinei” și prezidentul „Solidarității”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiile cele mai favorabile. Asigurările să pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbai de încredere ai societății. — Prospecte, tarife și informațiuni să dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acviziitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE” dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generaă de asigurare”
Sibiu—Nagyszeben — Edificiul „ALBINA”.

423 42—

Se caută

lângă un preot bătrân, în Bănat, un teolog absolvent, de ginere capelan. Adresa la administrația acestei foi, 901 1-2

Fân

deafăcut sau priat, cumpără în orice cantitate, pe lângă cele mai bune prețuri zilnice.

J. Johann Keil

899 1-2

Sibiu, Piața mare Nr. 11.

Doi învățăcei

la **rotărie** și unul la **ferărie**, din familie bună, se primise la **Fii Maniu** în **Rășinari**. 838 1-2

De vânzare

Din mână liberă este **o moară** cu 2 potri și motor de benzin de 16 puteri de cai și cu cilindru de cernut, în bună regulă, așezată pe pământul propriu, în jurul Sibiului. Numele proprietarului se poate afla la administrația „Foi Poporului”. Pentru răspuns este a se trimite o marcă de 10 bani. 873 5-4

Nu uita

stimat cetitor, — la comande sau tot felul de alte cumpărări, făcute în urma unui inserat citit în foaia noastră, — a aminti și spune, că despre lucrurile comandate sau cumpărate ai citit în inseratul din „Foaia Poporului”.

Fra aceasta contribuie și D-Ta la răspândirea și lățirea foi noastre, iar pe altă parte vei fi servit de grabă, fără ce aceasta să te coste ceva mai mult.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete.

Este trist, — dar în realitate adevărat că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trușesti sunt atruși și cari în urma ușurinței din tinerețe și prin desprindere rele și-au adunat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul să se caute ca aceste stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerilor din vremea bine-voitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală, — trebuie să fie cineva căruiă dăruie să-și încredințeze fără teamă, fără sârmă și cu încredere adevăratele lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a descoperii aceste năcazuri ori și tu, ci trebuie să ne adresăm unui asfel de medic specialist, conștiencios, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și să se ajute și morburilor ce deja eventuale există atunci apoi va înceta existența boalelor secrete.

De o chemare atât de mărească și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al D-ului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta IV, Muzeum-körsz 18), unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori-cine (atât bărbați cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale unde sângele și sucurile trușesti ale bolnavului să curgă, nervii să se întărească, tot organismul să se elibereze de materiile de boală, chinurile sufletului să se liniștescă.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice de PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metodul său propriu de vindecare ebier și casurile cele mai negleșite, ranele sifilitice boalele de țevă, besică, nervi și sira spinării, înecăturile de confuze a minții, urinarilor onanice și ale sfîșilului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămurile, boalele de sânge de piele și toate boalele organelor sexuale femești. Pentru femei o sală de așteptare separată și epire separată. În ceea ce privește cura, de lătare nu este predecă, căci dacă cineva, din ori ce oră n'ar putea veni în persoană, atunci cu plăcere se va da răspuns amănunțit ase discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns foarte alături n'au marcă de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimit flecăruia. Institutul se îngrădește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Duminică până la 12 ore a. m.) 780 11—
Tratament și cu Salvarsamul Ehrlich 606.

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist, Budapesta IV., Muzeum-körsz Nr. 18.

Institutul de asigurare „TRANSYLVAINA”

Strada Clisădiei 5.

SIBIU

Strada Clisădiei 5.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. pe lângă prețuri recunoscute de cele mai efine, și în cele mai favorabile condiții, cum și

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători confesionali și preoți români gr.-or. și gr.-cat. avantajii deosebite), pe cazul morții, și cu termin fix, cu plăți simplă sau dublă a capitalului; asigurări de zestre, asigurări de copil, asigurări pentru serviciul militar, asigurări de studii, asigurări cu participare la câștig de 40% garantat și cu restituire de 30% interese și asigurări pe spese de înmormântare.

Sumele plătite pentru **pagube de foc** până la finea anului 1911 K 5.275,798-23
Capitale **asigurate pe viață** achitate „ 5.146,558-36

Șarea asiguraților cu foc K 127-763,744—
sfârșitul anului 1911 { viață „ 10.981,922—
Fonduri de întemeiere și de rezervă „ 2,520,492—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit gratuit, cum și orice informații în birourile Direcțiunii, strada Clisădiei Nr. 5 și la toate agenturile.

Prsoane versate în acuziții, cari au legături în cercuri bune, se primesc în serviciul institutului în condiții favorabile. 787 20—

Berea albă și neagră

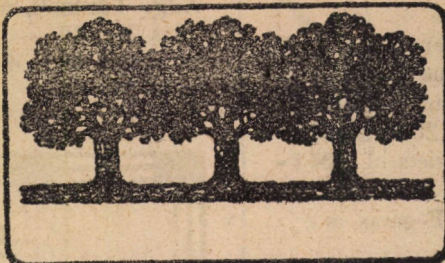
din

Bereria dela Trei-Stejari

în SIBIU

este foarte bună și gustoasă!

Această bere e cunoscută și se bea cu plăcere de toți cari o cunosc, atât la orașe cât și la sate. 724 92—

Oă berea noastră e foarte cunoscută se poate vedea și de acolo, că cumpărătorii se înmulțesc mereu.

Mare atentiune!

Sam. Wagner.

Prima turnătorie de fer Sibiliană, Fabrică de mașini agricole, Atelier de mori și prăvălie de fer.

Recomandă cu cea mai mare căldură bogatul seu asortiment de tot felul de **motoare dela prima fabrică**, dela cel mai mic și până la cel mai mare; asemenea și **mașini de treierat** din renumita **fabrică Hofherr** dela cea mai mică și până la cea mai mare; numai puțin recomandă și tot felul de articole pentru edificări precum:

Cement de Portland și Roman din Beocin, Traverses, Trestie, Carton câtrănit pentru învălț, **Pânză de sârmă** pentru îngrădit, precum și ori ce fel de ferărie aparținătoare la edificări.

Toate pe lângă cea mai strictă garanție cu prețuri foarte moderate și condițiuni de plată avantajoase

Nu vă grăbiți a comanda din alt loc, — până nu veți vizita prima linie aceasta mare și bine asortată fabrică.

Efectuarea se face prompt și conștiencios.

581 40—

Feriți-vă stămați agricultori a nu cumpăra imitații și vă feriți de esecul.

Casă de vânzare.

În comuna Rășinari se află de vânzare materialul de lemn dela o casă veche. Doriți să se adreseze la **Serban Ciocan**, învățător în Rășinari. 897 1-2

Mare succes

au inseratele în „Foia Poporului” unde sunt citite de mii de persoane de pretutindenea din toate țările și din toate cercurile sociale, atât inteligență cât și popor.

De aceea „Foia Poporului” este cel mai potrivit organ pentru publicarea a tot felul de inserate: pentru ocuparea sau căutarea unui post, apoi pentru vânzări, arândări, cumpărări, deschideri de prăvălii și alte instituțiuni, cum și anunțarea a tot felul de mărfuri și articli ce trebuiesc persoanelor singuratic sau în familie. — Informații asupra prețului inseratelor se dau cu plăcere la

Administrația
„FOIA POPORULUI”

Ludovic Ferencz,

EDITOR DE BĂRBAȚI

Strada Cisnădiei Nr. 12,

recomandă p. t. publicului

cele mai noue stoffe de toamnă și iarnă în mare asortiment.

noutățile 723 110—

multe chiar acum, pentru haine de bărbați stoffe englezești, francezești și indigene, din cari se execută după măsură cele mai moderne vestimente precum: Sacko, Jaquete, și haine de talie, cu prețuri foarte moderate.

Dessebită atențiune merită noutățile de stoffe pentru pardisiuri și „Anglam”, cari se află totdeauna în depozit bogat.

Asupra reverenzilor confecționate în atelierul meu, îmi permit a atrage desebită atențiune a On. domnii preoți și teologi absolvenți. — În cazuri de urgență confecționez un rînd complet de haine în timp de 24 ore. — Uniforme pentru voluntari, cum și tot felul de articli de uniformă, după preceptele croitura cea mai nouă.

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște.

AVIZ.

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște primește depuneri dela

Coroane 2000 cu 5%, iar dela

„ 5000 „ 5 și 1/2%

Darea o plătește institutul.

843 7-12

Direcțiunea.

Nu-i reclamă, — ci e fapt

că fiecare în interesul său propriu numai în

Warenhaus Grünberger

să facă cumpărări de

734 22—

Haine pentru domni, dame, băieți, fete și copii

bluse, rochii, jupoane, negligés și costume pentru dame.

**Mare alegere!
Prețuri fără concurență!**

Cel lma mare depozit de blănării!

Strada Cisnădiei. Palatul comandai de corp.

500.000 de pași

poate umbla cu așa o păreche de papuci sau cizme, cari sunt cumpărate din atelierul meu sau provăzute cu numele **George Limpede.**

Gratis reparez

orice încălțăminte socotind dela cumpărare 3 luni, dacă în acest timp e de lipsă ceva reparare.

530 25—

George Limpede

Sibiu, Piața Brânzei Nr. 9.

Frații Gömöri

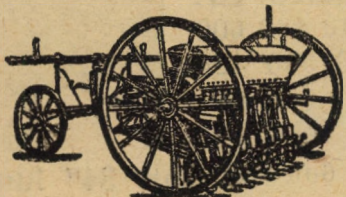
Magazin dela fabrică pentru mașini economice

*

Budapesta,

IX., Boráros-tér Nr. 2.

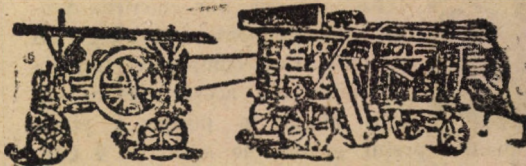
Reprezentanța generală pentru Ungaria a fabricii de mașini și turnătorie de fier **K. & R. Jezek în Blansko.**

Recomandăm mașinile de sămănat, construcție tare, cu aparat de săpat și sămănat cucuruz, sistemul cel mai nou, care corespunde într-o foarte mare măsură de față.

Mașinile de îmblătit cu motor, instalațiile de mori și mașinile de sămănat, pe cari le-au liferat firma **FRĂȚII GÖMÖRI** sunt bine primite în toată țara, de aceea ne recomandăm onoraților economi.

Mai departe recomandăm următoarele mașini speciale: tăvăluguri pentru zdrobitul pietrișului cu suluri de peatră și cilindru cernător, spre a se folosi la petriș mărunț și mai mare; cum și a se mîna

Garnituri de îmblătit cu motor! distinse cu numeroase premii prime, liferăm pe lângă deplină garanție și condiții avantajoase de plată. Pentru instruirea la purtarea mașinilor de îmblătit trimitem gratis un monteur la fața locului.

cu apă, abur sau motor. Mașini pentru fabricarea de cărămidă, instalații complete pentru țigări, mașini pentru producerea cimentului și spargerea pietrii.

Cumpărători serioși, cari se interesează cumpărătorii erată provăzutea agentului, personal pe spațiile noastre, prin care de mașinile noastre, și corecții noi acasă, ajung deci mai înțin în posesiunea mașinei și sunt siguri de cel mai bun serviciu.

Nr. 420/1918 pret.

Concurs.

Devenind postul de viconotar comunal vacant prin abdicare în comuna Szelistye, pentru îndeplinirea lui prin alegere escriu concurs și invit pe candidații de notar cvalificați conform cerințelor legii, — de a-și înainta prin autoritatea lor competentă, cererile instruate cu dovezile de lipsă, la oficiul pretorial până în 16 Martie a. c.

Szelistye, la 3 Faur 1918. 895 2—3
Primpretorul cercual.

Beutură excelentă și cu gust bun, care produce sânge. — Recomandată de medicii contra boalei de anemie, lipsă de sânge, nervositate, reconvalescență.

Influințează producerea sângelui, întărind mușchi și nervii, dă apetit fără a avea ceva urmări neplăcute asupra stomacului sau la dinți.

Prețul unei sticle mari Cor. 3-50, una mică Cor. 2—. Se capătă în toate notecele.

Depozitul principal la:

GUIDO FABRITIUS,
apotecar în Sibiu. 591 36—

O casă

pentru economie, care constă din două odăi, cu baie, șură, grajd și 29 metri pătrați grădină, se vinde din mână liberă cu preț ieftin. A se adresa la cancelaria Dr. Bczon, ocavd at, Sibiu, strada Cismădiei 93. 809 1—

Inseratele

numai atunci au valoare mare, dacă sã răspândesc pretutindenea, în toate țările, în toate cercurile sociale. Pentru acest scop se oferă indeosebi inserarea în „FOAIA POPORULUI”.

Informații sã dau și comande sã primesc la administrația FOII POPORULUI

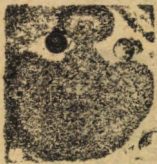
TUSA

răgușeala și catarul le vindecă mai bine **Bomboanele Pemete** ale lui Réthy

La cumpărare trebuie avut de grijă și să se ceară anume bomboane Réthy, de oarece sunt multe imitațiuni, cari nu ajută nimic.

Prețul: o cutie 60 bani, o cutie mare 1 cor.

De vânzare peste tot local. 755 10—6

Renume universal

are ciasul de buzunar marea „Sirena”, 14 cor, aur american double, anker-remontoir ce merge 36 de care. Prin cumpărarea întregii produceri din aceste ciasuri, mă aflu singur în poziție a putea oferi pentru prețul grozav de ieftin de 4 cor. 90 bani acest cias, care posedă un mecanism primă elvețian, astfel că nici nu se poate deosebi de un cias de aur, ce costă 100 cor. Pentru mersul regulat garantez 5 ani.

1 bucată 4 cor. 90 bani, 2 bucăți 9 cor. 50 bani. Mai departe oferz un cias Gloria, de argint, pentru buzunar, ou 3 cor. 60 bani. La oricare cias se alătură în cînte un lanț elegant aurit. Nu e nici un risc, Schimbarea e permisă sau se dau banii înapoi. Trimiterea cu rambursă prin 721 7—4

S. Kohane, expört de ciasuri
Krakau, Sebaetiagasse Nr. 15.

Cel mai vechiu și mai mare institut financiar românesc din Ausrto-Ungaria

„ALBINA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII ÎN SIBIIU

Filiale: Brașov, Bozoviciu, Elisabetepole, Lugos, Mediaș și Mureșosorheiu

Agenturi: Orșova, Sânmărtin, Sânmiclăușul-mare și Șeica-mare

Capital societar K 6,000.000—

Fonduri de rezervă și penziuni „ 2,350.000—

Portofel de cambii . . K 17,700.000—

Imprumuturi hipotecare „ 12,400.400—

Depuneri spre fructificare K 24,500.000—

Scrisuri fonciare în circulaț. „ 10,000.000—

primește
depuneri spre fructificare cu **5-5¹/₂** 0/0 după termenul de abdicare, plă-tind însuși darea de interese,

execută ASEMNĂRI DE BANI LA AMERICA și îngrijește încasări de cecuri și asignațiuni asupra oricărei pieți, mijlocește tot felul de afaceri de bancă.

Ori ce informațiuni se dau gratis și prompt atât de Centrala din Sibiu, cât și de filialele și agenturile institutului.

782 9—

Direcțiunea.

Mobile

în toate stilurile, cea mai solidă executare

moderne

pe lângă garanția recomandă

Emil Petruțiu

fabrică de mobile.

Telefon Nr. 47 cu legătură în întreg comitatul.

Sibiu, Salzgasse Nr. 37.

Expoziție de mobilă zilnic deschisă, fără silă de cumpărate.

Primesc și execut toate lucrările de lipsă la biserică nouă și vechi.

Fire cu ochiuri din oțel Nr. 29 c.

Ițe (garnituri de războiu)

cu ochiuri în lungimea obicinuită de 15 m/m, tare legat, cu băte cu tot, înălțimea 27 cm., ată Nr. 36/12.

Lungimea: 18 18 18 21 21 21 21 24 24
Nr. firelor: 660 720 840 720 780 840 960 780 960

Spete de țesut, cu dinți din alamă galbenă, 105 m/m întreaga înălțime 18 “ lungimea cu: 300 330 360 390 dinți, 320 450 540 480 600 dinți, 21 “ lungimea cu: 330 360 390 420 450 480 dinți, 24 “ lungimea cu: 330 420 450 600 dinți, 27 “ lungimea cu: 330 420

450 480 540 600 dinți, 30 “ lungimea cu: 600 600 dinți, 34 “ lungimea cu: 380 dinți.

Spete cu dinți din oțel, 105 m/m, 18 “ lungimea cu: 360 390 420 540 dinți, 21 “ lungimea cu: 390 420 450 540 dinți, 24 “ lungimea cu: 420 450 540 dinți, 27 “ lungimea cu: 330 dinți.

Acele spete cari nu sunt prescrise în această listă le expediez după dorință, repede și efim.

Listă de preț la cerere.

Carol F. Jickeli,

Sibiu și Alba-Iulia.

870 5—